

Wymagania przedmiotowe z języka polskiego
klasa I LO (poziom podstawowy i rozszerzony)

Wymagania edukacyjne do poszczególnych tematów – kryteria na oceny: niedostateczny, dopuszczający, dostateczny, dobry, bardzo dobry i celujący.

Podstawa opracowania: GWO „Sztuka wyrazu” - rozkład materiału, plan wynikowy i kryteria oceniania dla klasy I (starożytność - oświecenie)

Wymagania mają charakter kumulatywny: wyższa ocena obejmuje wymagania z poziomów niższych.

Po co czytamy, jak czytamy?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Z pomocą nauczyciela wskazuje temat i główną myśl tekstu; rozróżnia czytanie informacyjne od interpretacyjnego; zna pojęcie kontekstu.
Dostateczny	Samodzielnie wyszukuje informacje jawne, porządkuje je i formułuje prosty wniosek; wyjaśnia, że sposób czytania zależy od celu i rodzaju tekstu.
Dobry	Odróżnia informację od interpretacji; wykorzystuje kontekst do wyjaśniania sensu tekstu i uzasadnia własne odczytanie konkretnymi fragmentami.
Bardzo dobry	Porównuje różne możliwe odczytania tekstu, rozpoznaje wieloznaczność i wskazuje, jak forma oraz kontekst wpływają na interpretację.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje proces lektury; zestawia różne strategie czytania i uzasadnia własną interpretację, odwołując się do tekstu oraz kontekstów.

Język jako system znaków

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje znak językowy; wskazuje nadawcę, odbiorcę, komunikat, kod, kontekst i kontakt; odróżnia komunikację werbalną od niewerbalnej.
Dostateczny	Wyjaśnia, dlaczego język jest systemem znaków; samodzielnie wskazuje elementy aktu komunikacji i rozpoznaje środki niewerbalne.
Dobry	Analizuje przebieg aktu komunikacji; wyjaśnia zależność między kodem, kontekstem i znaczeniem komunikatu oraz rolę gestu, mimiki i intonacji.
Bardzo dobry	Rozpoznaje zakłócenia komunikacji, wieloznaczność znaków i zależność znaczenia od sytuacji; poprawnie posługuje się terminologią.
Celujący	Analizuje złożone sytuacje komunikacyjne, uzasadnia interpretację znaków werbalnych i niewerbalnych oraz wyjaśnia, jak zmiana kontekstu modyfikuje sens komunikatu.

Funkcje języka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe funkcje języka: informatywną, ekspresywną, impresywną, poetycką, fatyczną i metajęzykową.
Dostateczny	Wskazuje dominującą funkcję konkretnej wypowiedzi i nazywa językowe sygnały, które ją ujawniają.
Dobry	Analizuje tekst, w którym współwystępuje kilka funkcji języka, i wyjaśnia ich wpływ na odbiorcę oraz cel wypowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie określa hierarchię funkcji w złożonym tekście i uzasadnia rozpoznanie konkretnymi środkami językowymi.
Celujący	Porównuje funkcje języka w różnych typach wypowiedzi i świadomie przekształca tekst tak, aby zmienić jego dominującą funkcję.

STAROŻYTNOŚĆ

Biblia jako źródło kultury europejskiej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna podstawowy podział Biblii na Stary i Nowy Testament; rozumie jej podwójny status: księgi świętej i dzieła kultury; wskazuje jej znaczenie dla kultury europejskiej.
Dostateczny	Wyjaśnia pojęcia: Biblia, testament, księga biblijna, przekład; rozpoznaje podstawowe cechy stylu biblijnego i najważniejsze motywy biblijne.
Dobry	Analizuje przykłady stylu biblijnego i wyjaśnia, jak Biblia wpływa na język, literaturę, sztukę i system wartości kultury europejskiej.
Bardzo dobry	Omawia znaczenie przekładów Biblii dla kultury i języka; rozpoznaje stylizację biblijną oraz interpretuje jej funkcję w późniejszych tekstach.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje kulturotwórczą rolę Biblii, porównuje sposoby wykorzystania motywów i stylu biblijnego w różnych epokach i tekstach kultury.

„Każda lektura jest jednocześnie aktem twórczym” – ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Odczytuje główną myśl tekstu o kulturowym znaczeniu Biblii; wskazuje informacje dotyczące jej wpływu na literaturę, język i sztukę.
Dostateczny	Rozpoznaje tezę, argument i przykład w tekście; porządkuje informacje o obecności Biblii w światowym dziedzictwie kulturowym.
Dobry	Analizuje sposób uzasadniania tez dotyczących wpływu Biblii na kulturę; odróżnia informacje od opinii i uzasadnia odpowiedź cytatem lub parafrazą.

Bardzo dobry	Syntetyzuje najważniejsze stanowiska i wyjaśnia, w jaki sposób czytelnik współtworzy sens tekstu przez interpretację i wykorzystanie kontekstu.
Celujący	Ocenia sposób argumentowania autora i zestawia wnioski z innym poznanym tekstem podejmującym temat kulturowego dziedzictwa Biblii.

Czym jest świadomość dobra i zła? Biblijne podłoża etyki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje w omawianym tekście problem dobra i zła oraz podstawowe wartości kształtujące postępowanie człowieka.
Dostateczny	Wyjaśnia rolę wartości uniwersalnych w dokonywaniu wyborów; rozpoznaje cechy stylu biblijnego i formułuje prostą tezę dotyczącą problemu etycznego.
Dobry	Analizuje, jak język i sposób przedstawienia sytuacji służą ukazaniu wyboru moralnego; uzasadnia interpretację konkretnymi elementami tekstu.
Bardzo dobry	Interpretuje problem dobra, zła i odpowiedzialności w kontekście biblijnym oraz odnosi go do uniwersalnego systemu wartości.
Celujący	Problematyzuje możliwość jednoznacznej oceny ludzkich wyborów; zestawia biblijne ujęcie dobra i zła z innym poznanym tekstem lub kontekstem.

Motywy biblijne w sztuce i literaturze

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje w tekstach kultury motywy raju i grzechu pierworodnego; wskazuje podstawowe podobieństwa do przekazu biblijnego.
Dostateczny	Wyjaśnia, czym jest stylizacja biblijna, i wskazuje jej funkcję; porównuje sposób przedstawienia raju i upadku człowieka w dwóch tekstach kultury.
Dobry	Analizuje znaczenie podobieństw, różnic i nawiązań do Biblii oraz ich związek z epoką i problematyką danego dzieła.
Bardzo dobry	Interpretuje motywy nieposłuszeństwa, nagości i wstydu; wyjaśnia, jak przekształcenie motywu biblijnego zmienia sens późniejszego tekstu.
Celujący	Porównuje różne reinterpretacje raju i grzechu pierworodnego oraz formułuje wniosek o żywotności motywów biblijnych w kulturze.

Sens ludzkiego cierpienia na podstawie Księgi Hioba

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna główne wydarzenia z historii Hioba; rozumie pojęcie cierpienia niezawinionego i rozpoznaje problem teodycei.
Dostateczny	Wyjaśnia pojęcie teodycei; charakteryzuje postawę Hioba i jego reakcje na utratę dóbr, bliskich i zdrowia.

Dobry	Analizuje spór o sens cierpienia i sprawiedliwość Boga; zestawia postawę Hioba z argumentami jego rozmówców i uzasadnia wnioski tekstem.
Bardzo dobry	Interpretuje symbolikę światła i ciemności oraz znaczenie próby Hioba; wyjaśnia, jakie granice ludzkiego poznania ukazuje księga.
Celujący	Problematyzuje relację między cierpieniem, winą, wiarą i sprawiedliwością; zestawia Księgę Hioba z innymi tekstami podejmującymi problem cierpienia.

Kondycja człowieka w świecie na podstawie Księgi Koheleta

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje motyw vanitas i główną myśl „marność nad marnościami”; wskazuje przykłady przemijania i nietrwałości ludzkich osiągnięć.
Dostateczny	Wyjaśnia cykliczną wizję świata, przemijalność życia i ograniczenia ludzkiego poznania; przedstawia hierarchię wartości Koheleta.
Dobry	Analizuje paradoksy ludzkiej egzystencji w Księdze Koheleta i wyjaśnia, dlaczego utwór ma charakter dydaktyczny i filozoficzny.
Bardzo dobry	Interpretuje napięcie między vanitas a wezwaniem do mądrego korzystania z życia; rozpoznaje przekształcenia motywu vanitas w kulturze.
Celujący	Problematyzuje sens ludzkiego działania wobec przemijania i śmierci; porównuje filozofię Koheleta z innymi koncepcjami szczęścia i życia.

Najpiękniejszy utwór o miłości, czyli Pieśń nad Pieśniami

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje Oblubieńca i Oblubienicę, ich sytuację oraz język miłosnego dialogu; wskazuje obrazy zmysłowej miłości.
Dostateczny	Charakteryzuje kreację kochanków; wyjaśnia pojęcia eros i caritas oraz wskazuje metafory, porównania i symbole miłości.
Dobry	Analizuje zmysłowy i poetycki język Pieśni nad Pieśniami oraz relację między znaczeniem dosłownym a symbolicznym.
Bardzo dobry	Interpretuje wybrany fragment w kontekście kulturowym i religijnym; wyjaśnia wieloznaczność obrazu miłości ludzkiej i duchowej.
Celujący	Porównuje różne sposoby odczytywania Pieśni nad Pieśniami i zestawia jej język miłości z innymi tekstami kultury.

Różne postawy człowieka wobec Boga na podstawie Księgi Psalmów

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje psalm jako gatunek biblijny; wskazuje podmiot mówiący i adresata oraz podstawowe postawy człowieka wobec Boga: uwielbienie, prośbę, dziękczynienie i skargę.
Dostateczny	Rozróżnia podstawowe rodzaje psalmów; rozpoznaje cechy stylu biblijnego i wyjaśnia relację Bóg–człowiek w omawianych tekstach.
Dobry	Analizuje język, obrazy Boga i człowieka oraz funkcje środków stylistycznych w wybranych psalmach; porównuje różne postawy religijne.
Bardzo dobry	Wyjaśnia różnicę między psalmem a psalterzem; omawia budowę, funkcje, autorstwo, przekłady i parafrazy psalmów.
Celujący	Interpretuje psalmy w szerszych kontekstach literackich i kulturowych; porównuje przekłady lub parafrazy i ocenia wpływ zmian językowych na sens.

Wizja końca świata, czyli o Apokalipsie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna znaczenie słowa „apokalipsa” i podstawowe obrazy Apokalipsy św. Jana; rozpoznaje wizję końca świata oraz pojęcia związane z eschatologią.
Dostateczny	Omawia kompozycję i główne etapy wizji apokaliptycznej; rozpoznaje symbole, m.in. Baranka, czterech jeźdźców i Nowe Jeruzalem.
Dobry	Analizuje funkcję symboli, liczb, kontrastów dobra i zła oraz obrazowania katastroficznego w budowaniu przesłania Apokalipsy.
Bardzo dobry	Interpretuje wybrany fragment jako tekst o sądzie, nadziei i odnowie; wyjaśnia wieloznaczność symboliki apokaliptycznej.
Celujący	Porównuje biblijną wizję apokalipsy z późniejszymi przedstawieniami końca świata i problematyzuje funkcje motywu apokaliptycznego w kulturze.

Kadr, ujęcie, montaż – poznajemy język filmowy

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe pojęcia języka filmu: kadr, ujęcie, scena, plan, montaż, dźwięk i muzyka; odróżnia film fabularny, dokumentalny i animowany.
Dostateczny	Rozróżnia podstawowe plany filmowe i sposoby montażu; wyjaśnia, jak obraz i dźwięk budują narrację filmową.
Dobry	Analizuje krótką scenę filmową, wskazując funkcje kadrowania, ruchu kamery, montażu, muzyki i dźwięku.
Bardzo dobry	Interpretuje znaczenie świadomych decyzji operatorskich i montażowych oraz ich wpływ na emocje i sposób odbioru bohaterów lub wydarzeń.

Celujący	Porównuje różne sposoby filmowego przedstawienia tego samego tematu i uzasadnia, jak język audiowizualny tworzy odmienną interpretację.
-----------------	---

Przykazania w życiu współczesnego człowieka – o Dekalogu Krzysztofa Kieślowskiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje film jako tekst kultury; wskazuje podstawowe środki obrazu i dźwięku oraz elementy kreacji bohaterów w Dekalogu Krzysztofa Kieślowskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia związek przedstawionej historii z zasadami Dekalogu i wskazuje ich uniwersalny charakter.
Dobry	Analizuje wybrany fragment filmu, zwracając uwagę na obraz, montaż, dźwięk i sposób przedstawienia bohaterów; uzasadnia ich związek z problemem odcinka.
Bardzo dobry	Interpretuje znaczenie zastosowanych środków filmowych i wyjaśnia, jak wpływają one na odczytanie zasad moralnych oraz postaw bohaterów.
Celujący	Problematyzuje aktualność zasad Dekalogu i porównuje filmowe ujęcie problemu z innym tekstem kultury.

Powtórzenie wiadomości – Biblia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: wpływ Biblii na język, literaturę, sztukę i system wartości kultury europejskiej; biblijną wizję stworzenia świata i człowieka; najważniejsze cechy stylu biblijnego.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.
Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.
Bardzo dobry	Tworzy samodzielną syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.
Celujący	Problematyzuje materiał działu i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.

Antyk grecko-rzymski – wprowadzenie do epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Zna ramy czasowe antyku i wskazuje najważniejsze obszary jego dorobku: literaturę, mitologię, filozofię, teatr, sztukę i retorykę.
Dostateczny	Porządkuje podstawowe informacje o kulturze greckiej i rzymskiej oraz wyjaśnia znaczenie pojęć związanych z dziedzictwem antyku.
Dobry	Łączy najważniejsze osiągnięcia antyku z późniejszą kulturą europejską i wskazuje przykłady trwania antycznych wzorców, gatunków oraz idei.

Bardzo dobry	Syntetyzuje wiedzę o antyku, pokazując związki między literaturą, filozofią, sztuką i życiem społecznym epoki.
Celujący	Problematyzuje znaczenie dziedzictwa grecko-rzymskiego dla współczesnej kultury i uzasadnia wnioski przykładami z różnych dziedzin.

Grupa Laokoona – rzeźba harmonijna czy niepokojąca?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Odczytuje podstawowe informacje o Grupie Laokoona i rozpoznaje rzeźbę jako tekst kultury; oddziela informacje główne od szczegółowych.
Dostateczny	Porządkuje i syntetyzuje informacje potrzebne do opisu oraz interpretacji rzeźby; formułuje wniosek dotyczący sposobu przedstawienia postaci.
Dobry	Łączy informacje z tekstu źródłowego z obserwacją dzieła i uzasadnia, czy przedstawienie Laokoona buduje przede wszystkim wrażenie harmonii czy niepokoju.
Bardzo dobry	Interpretuje dzieło jako przykład świadomego kształtowania emocji odbiorcy i wyjaśnia znaczenie wybranych elementów kompozycji.
Celujący	Formułuje samodzielną ocenę dzieła i zestawia sposób przedstawienia cierpienia lub napięcia z innym poznanym tekstem kultury.

Rzeczowo i zwięźle – jak napisać poprawnie streszczenie?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje cel streszczenia; odróżnia informacje główne od szczegółowych; według wzoru skraca tekst bez dopisywania własnych ocen.
Dostateczny	Samodzielnie wybiera informacje najważniejsze, zachowuje logiczny porządek tekstu i parafrazuje treść.
Dobry	Tworzy zwięźle, spójne i rzeczowe streszczenie; usuwa przykłady, powtórzenia i dygresje; zachowuje sens tekstu źródłowego.
Bardzo dobry	Precyzyjnie hierarchizuje informacje, konsekwentnie stosuje własne sformułowania i dokonuje skutecznej autokorekty językowej.
Celujący	Sprawnie streszcza tekst złożony lub wielowątkowy, zachowując proporcje między jego najważniejszymi treściami i pełną precyzję znaczeniową.

Piękno kiedyś i dziś

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje, że kanon piękna zmieniał się w kolejnych epokach; wskazuje podstawowe przykłady odmiennych sposobów przedstawiania ludzkiego ciała i urody.

Dostateczny	Wyjaśnia, na czym polega historyczna zmienność kanonu piękna, i porównuje dwa różne wzorce urody.
Dobry	Analizuje wybrane przedstawienia piękna i wskazuje ich związek z wartościami, gustem oraz estetyką danej epoki.
Bardzo dobry	Interpretuje różnice między dawnymi i współczesnymi wzorcami piękna oraz wyjaśnia ich kulturowe znaczenie.
Celujący	Problematyzuje pojęcie kanonu piękna, zestawiając różne epoki i formułując wnioski o stałości lub zmienności kryteriów estetycznych.

W poszukiwaniu prawd absolutnych

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje główne prądy filozoficzne omawiane na lekcji i wskazuje podstawowe pytania, na które próbują odpowiadać.
Dostateczny	Charakteryzuje najważniejsze założenia poznanych stanowisk filozoficznych i wskazuje różnice między nimi.
Dobry	Analizuje sposób rozumienia prawdy i poznania w poznanych koncepcjach oraz wyjaśnia ich wpływ na kulturę antyczną.
Bardzo dobry	Porównuje poznane stanowiska filozoficzne, wskazując ich konsekwencje dla rozumienia człowieka i świata.
Celujący	Problematyzuje możliwość poznania prawdy absolutnej i samodzielnie uzasadnia stanowisko, wykorzystując poznane koncepcje filozoficzne.

Czym jest idealizm Platowski?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawową różnicę między światem idei a światem poznawanym zmysłowo; zna pojęcie idealizmu platońskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia istotę platońskiej teorii idei i pojęcie miłości platonicznej.
Dobry	Analizuje zależność między poznaniem zmysłowym a poznaniem rozumowym w filozofii Platona i wskazuje jej znaczenie dla rozumienia prawdy.
Bardzo dobry	Łączy idealizm platoński z innymi elementami myśli filozofa i wyjaśnia jego wpływ na kulturę europejską.
Celujący	Problematyzuje aktualność platońskiego rozróżnienia między pozorem a prawdą i zestawia je z innym poznany ujęciem filozoficznym.

ZR Jak się żyje w państwie Platona?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe założenia platońskiej wizji państwa i wskazuje związek tej koncepcji z filozofią Platona.
Dostateczny	Wyjaśnia, na czym polega porządek idealnego państwa według Platona i dlaczego filozof przypisuje rozumowi szczególną rolę.
Dobry	Analizuje zależność między koncepcją człowieka, hierarchią społeczną i sposobem sprawowania władzy w platońskim modelu państwa.
Bardzo dobry	Ocenia ponadczasowość wybranych elementów myśli Platona, wykorzystując zasady logicznego argumentowania.
Celujący	Problematyzuje napięcie między ideą doskonałego państwa a wolnością jednostki i formułuje własne, logicznie uzasadnione stanowisko.

ZR Relacje między polityką a filozofią ukazane w Kłamstwie politycznym Józefa Tischnera

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje główne poglądy filozoficzne obecne w Kłamstwie politycznym i wskazuje związek tekstu z problemem prawdy w życiu publicznym.
Dostateczny	Porównuje rozumienie prawdy u Platona i Józefa Tischnera oraz wyjaśnia, jak kłamstwo polityczne wpływa na relację między filozofią a polityką.
Dobry	Analizuje argumentację Tischnera i uzasadnia, w jaki sposób autor wykorzystuje pojęcia filozoficzne do opisu zjawiska politycznego.
Bardzo dobry	Interpretuje tekst w kontekście filozoficznym; wyjaśnia, jak kontekst wpływa na rozumienie pojęć prawdy i kłamstwa.
Celujący	Problematyzuje relację między prawdą, językiem i władzą oraz zestawia stanowisko Tischnera z inną poznaną koncepcją filozoficzną.

ZR Cechy dobrej mowy na podstawie Retoryki Arystotelesa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje retorykę jako sztukę przekonywania; odróżnia dedukcję od indukcji i wskazuje podstawowe rodzaje argumentów.
Dostateczny	Wyjaśnia działanie środków retorycznych i ich wpływ na odbiorcę; odróżnia rzetelną argumentację od demagogii.
Dobry	Analizuje argumentację konkretnej wypowiedzi, określa rodzaj argumentów i ocenia ich poprawność oraz skuteczność.
Bardzo dobry	Wykorzystuje podstawowe zasady logiki do oceny rozumowania i wskazuje błędy lub chwytły osłabiające wartość argumentacji.

Celujący	Samodzielnie ocenia złożoną wypowiedź perswazyjną, rozpoznaje strategię retoryczną i uzasadnia, czy przekonywanie pozostaje rzetelne.
-----------------	---

Uczymy się budować wypowiedź retoryczną

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje podstawowe elementy dobrej wypowiedzi retorycznej: cel, odbiorcę, tezę, argumenty, kompozycję i środki językowe.
Dostateczny	Buduje krótką wypowiedź z wyraźnym stanowiskiem i logicznie uporządkowanymi argumentami; dobiera środki do odbiorcy.
Dobry	Tworzy spójną wypowiedź perswazyjną, świadomie wykorzystując argumenty i środki retoryczne; unika demagogii.
Bardzo dobry	Dostosowuje sposób argumentowania, kompozycję i styl do celu oraz sytuacji komunikacyjnej; przewiduje możliwe reakcje odbiorcy.
Celujący	Samodzielnie tworzy i ocenia złożoną wypowiedź retoryczną, uzasadnia dobór strategii przekonywania i świadomie modyfikuje tekst dla różnych odbiorców.

W świecie mitów – Prometeusz poświęcający się dla dobra ogółu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: bunt i buntownicy w Biblii i mitologii; prometeizm, postawa prometejska w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: symbolika ognia, postaci Prometeusza i mitu prometejskiego.
Dobry	Analizuje konflikt między dobrem jednostki a dobrem wspólnoty w micie o Prometeuszu oraz funkcję ognia jako symbolu.
Bardzo dobry	Interpretuje prometeizm jako postawę buntu i poświęcenia dla innych; wyjaśnia cenę przekroczenia boskiego zakazu.
Celujący	Porównuje postawę Prometeusza z innym buntownikiem kultury i formułuje własną ocenę granic poświęcenia dla ogółu.

O samotności Prometeusza – Prometeusz w okowach Ajschylosa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: obecność i przekształcenia motywu oraz toposu w różnych tekstach kultury; sens i problematykę omawianego fragmentu utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.
Dobry	Analizuje samotność Prometeusza i jego spór z władzą w Prometeuszu w okowach, odwołując się do konkretnych wypowiedzi bohatera.

Bardzo dobry	Interpretuje cierpienie Prometeusza jako konsekwencję wyboru wartości oraz element jego heroizacji.
Celujący	Ocenia, czy Prometeusz Ajschylosa jest przede wszystkim buntownikiem, dobroczyńcą czy ofiarą, i uzasadnia stanowisko tekstem.

Uniwersalne przesłanie mitu o Syzyfie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens mitu, jego bohaterów, symbole i przesłanie; obecność i przekształcenia motywu oraz toposu w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: archetypiczny charakter postawy bohatera i jej ponadczasowe znaczenie.
Dobry	Analizuje karę Syzyfa jako obraz ludzkiego wysiłku, powtarzalności i nieskutecznego dążenia do celu.
Bardzo dobry	Interpretuje postać Syzyfa jako archetyp człowieka mierzącego się z losem i własnymi ograniczeniami.
Celujący	Formułuje własną interpretację uniwersalnego sensu „syzyfowej pracy” i zestawia ją z innym tekstem kultury.

Reinterpretacja mitu o Syzyfie w literaturze i malarstwie różnych epok

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: reinterpretacja mitu; sposoby przekształcania motywu w literaturze i innych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: symbolika góry, słowa „kamień”.
Dobry	Porównuje literackie i malarskie przekształcenia mitu o Syzyfie, zwracając uwagę na znaczenie góry i kamienia.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw Syzyfa w związku z toposem homo viator oraz problemem drogi, celu i wysiłku.
Celujący	Ocenia, jak zmiana epoki i medium przekształca sens mitu o Syzyfie, i uzasadnia wnioski konkretnymi przykładami.

Orfeusz – niedościgniony wzór artysty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: poezję meliczną jako lirykę związaną z muzyką; rolę archetypu w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sposoby przekształcania tego samego motywu w tekstach różnych epok.

Dobry	Analizuje Orfeusza jako poetę i muzyka oraz rolę sztuki w próbie przekroczenia granicy między życiem a śmiercią.
Bardzo dobry	Interpretuje świat podziemny i wyprawę Orfeusza metaforycznie, jako próbę ocalenia poprzez sztukę i miłość.
Celujący	Porównuje różne realizacje archetypu Orfeusza i formułuje wniosek o roli artysty w kulturze.

O samouwielbieniu, czyli mit o Narcyzie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens i problematykę omawianego tekstu; sposoby przekształcania tego samego motywu w tekstach różnych epok.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: narcystyczne kreowanie własnego wizerunku, postawa narcystyczna, narcyzm.
Dobry	Analizuje zachowanie Narcyza jako przykład skupienia na własnym wizerunku i niezdolności do prawdziwej relacji z innymi.
Bardzo dobry	Interpretuje mit o Narcyzie w kontekście pojęć narcyzmu i kreowania własnego wizerunku.
Celujący	Ocenia aktualność mitu o Narcyzie, odnosząc jego problematykę do współczesnych sposobów autoprezentacji.

Geneza wojny trojańskiej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: źródła, sposoby i strategie rozwiązywania konfliktów; hierarchizacja, synteza informacji.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: interpretacja mitu, istota Fatum.
Dobry	Analizuje ciąg przyczyn prowadzących do wojny trojańskiej oraz rolę decyzji bogów i ludzi w rozwoju konfliktu.
Bardzo dobry	Interpretuje Fatum jako siłę ograniczającą wolność bohaterów i wpływającą na ich wybory.
Celujący	Rozstrzyga, w jakim stopniu za wybuch wojny odpowiada los, a w jakim działania bohaterów, i uzasadnia odpowiedź.

Cechy eposu antycznego, czyli o Iliadzie Homera

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: okoliczności powstania utworu i ich związek z jego problematyką; cechy stylu homeryckiego.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: język eposu, w tym epitety stałe, porównania homeryckie i styl podniosły.
Dobry	Analizuje na przykładach z Iliady cechy stylu homeryckiego: epitety stałe, porównania homeryckie i styl podniosły.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak cechy eposu i sposób narracji służą heroizacji bohaterów oraz ukazaniu świata wojny.
Celujący	Ocenia znaczenie Iliady jako wzorca eposu i wskazuje elementy jej poetyki obecne w późniejszej tradycji.

Achilles kontra Hektor. Tylko jeden zwycięży

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentów eposu, koncepcja losu w Iliadzie; cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dostateczny	Wyjaśnia różnice między Achillesem i Hektorem w motywacji, stosunku do wojny, honoru i obowiązku.
Dobry	Porównuje Achillesa i Hektora pod względem motywacji, stosunku do sławy, rodziny i obowiązku.
Bardzo dobry	Interpretuje pojedynek Achillesa i Hektora w kontekście fatum oraz antycznego rozumienia heroizmu.
Celujący	Formułuje własną ocenę obu bohaterów i rozstrzyga, który z nich pełniej realizuje ideał herosa.

Literackie spotkanie wrogów – rozmowa Priama z Achillesem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentów eposu; słuszna kara czy niesłuszna zemsta.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dobry	Analizuje rozmowę Priama z Achillesem jako moment przełamania wrogości przez cierpienie ojca i pamięć o śmierci.
Bardzo dobry	Interpretuje przemianę Achillesa: od zemsty i gniewu do współczucia i poszanowania godności przeciwnika.
Celujący	Ocenia, czy scena spotkania wrogów podważa heroiczny model wojny, i uzasadnia stanowisko tekstem.

ZR Tułaczka jako doświadczenie kształtujące osobowość bohatera – Homer Odyseja

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: okoliczności powstania utworu i ich związek z jego problematyką; interpretacja fragmentów eposu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dobry	Analizuje kolejne doświadczenia Odyseusza jako próby kształtujące jego rozwagę, wytrwałość i tożsamość.
Bardzo dobry	Interpretuje tułaczkę Odyseusza jako archetyp drogi i powrotu do domu oraz doświadczenie formujące bohatera.
Celujący	Porównuje Odyseusza z innym bohaterem-wędrowcem i ocenia, czego podróż uczy człowieka.

ZR Penelopa jako wzór wiernej żony

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens i problematykę omawianego fragmentu utworu; cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: definiowanie terminu herstoria.
Dobry	Analizuje decyzje Penelopy, zwłaszcza jej wierność, roztropność i sposób radzenia sobie z presją zalotników.
Bardzo dobry	Interpretuje Penelopę jako samodzielną bohaterkę mitu i wyjaśnia sens pojęcia herstorii w jej odczytaniu.
Celujący	Reinterpretuje postać Penelopy z perspektywy współczesnej i ocenia, czy pozostaje przekonującym wzorem wierności.

Zasada trzech jedności i inne cechy tragedii antycznej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: kształtowanie się początków teatru, powstanie dramatu antycznego; rola mitologii w dramacie starogreckim.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: geneza teatru i jego początki.
Dobry	Wyjaśnia na przykładach zasadę trzech jedności, rolę chóru, konflikt tragiczny i inne cechy tragedii antycznej.
Bardzo dobry	Porównuje konstrukcję tragedii antycznej z późniejszym dramatem, wskazując znaczenie ograniczeń formalnych.
Celujący	Oceni, które elementy modelu tragedii antycznej pozostają żywe we współczesnym teatrze.

ZR Dzieło tragiczne według Arystotelesa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: podstawy teorii literatury; wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wpływ tradycji literackiej i kulturowej i ich rola w budowaniu wartości uniwersalnych.
Dobry	Analizuje pojęcia związane z teorią tragedii Arystotelesa, zwłaszcza mimesis, katharsis i konstrukcję działania tragicznego.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak według Arystotelesa tragedia oddziałuje na emocje i sposób myślenia odbiorcy.
Celujący	Stosuje pojęcia Arystotelesa do oceny wybranego dzieła tragicznego i uzasadnia trafność takiego odczytania.

Historia rodu Labdakidów

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: podstawy teorii literatury; genealogia rodu Labdakidów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sens mitu, jego bohaterów, symbole i przesłanie.
Dobry	Analizuje genealogię Labdakidów i wskazuje, jak klątwa rodu wpływa na losy kolejnych bohaterów.
Bardzo dobry	Interpretuje historię rodu jako opowieść o dziedziczeniu winy, fatum i ograniczonej wolności człowieka.
Celujący	Ocenia, czy tragedia Labdakidów wynika bardziej z przeznaczenia czy z decyzji bohaterów.

Miłość wbrew prawu – Antygona Sofoklesa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja dramatu; cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dostateczny	Wyjaśnia motywację Antygony oraz znaczenie więzi rodzinnej i obowiązku pochówku Polinejkesa.
Dobry	Analizuje decyzję Antygony o pochówku Polinejkesa jako wybór między miłością rodzinną a zakazem władcy.
Bardzo dobry	Interpretuje Antygonę jako bohaterkę wierną własnym wartościom mimo świadomości konsekwencji.
Celujący	Formułuje własną ocenę postawy Antygony, rozważając granice nieposłuszeństwa wobec prawa.

Prawo ludzkie a prawo boskie – o konflikcie tragicznym w Antygonie Sofoklesa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja dramatu; cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: strategie negocjacyjne.
Dobry	Analizuje konflikt prawa boskiego i ludzkiego, wskazując racje Antygony i Kreona oraz ich niezdolność do kompromisu.
Bardzo dobry	Wyjaśnia rolę hybris w tragedii i pokazuje, jak upór bohaterów prowadzi do katastrofy.
Celujący	Rozstrzyga, czy konflikt Antygony i Kreona ma możliwe sprawiedliwe rozwiązanie, i uzasadnia stanowisko.

Jakimi wartościami kieruje się władca? – rozważamy zasadność postępowania Kreona

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja dramatu; cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: motyw władzy w tekstach kultury na przestrzeni wieków.
Dobry	Analizuje decyzje Kreona jako władcy: jego rozumienie porządku państwa, autorytetu i odpowiedzialności.
Bardzo dobry	Interpretuje przemianę Kreona po katastrofie jako rozpoznanie granic władzy i własnego błędu.
Celujący	Ocenia zasadność postępowania Kreona, rozróżniając racje polityczne od moralnych.

Oskarżam, bronię, współczuję...

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja dramatu; aktualność tragedii Sofoklesa – żywotność motywów i toposów w różnych tekstach kultury na przestrzeni wieków.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dobry	Buduje argumenty oskarżające i broniące wybranego bohatera Antygony, odwołując się do jego motywacji i skutków decyzji.
Bardzo dobry	Interpretuje tragedię z perspektywy współczucia dla bohaterów oraz odpowiedzialności za dokonane wybory.
Celujący	Formułuje własny „werdykt” wobec Antygony lub Kreona i uzasadnia go, uwzględniając niejednoznaczność konfliktu.

Piszemy wypowiedź argumentacyjną

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje problem i słowa kluczowe tematu; formułuje prostą tezę lub stanowisko; dobiera co najmniej jeden argument i przykład.
Dostateczny	Buduje wypowiedź z wstępem, rozwinięciem i zakończeniem; odróżnia argument od przykładu; dobiera materiał zgodny z tematem.
Dobry	Porządkuje argumenty, wykorzystuje tekst źródłowy i inne teksty kultury, stosuje akapity oraz spójniki porządkujące tok rozumowania.
Bardzo dobry	Tworzy spójną argumentację, hierarchizuje materiał, uwzględnia kontekst i formułuje wnioski wynikające z przeprowadzonego rozumowania.
Celujący	Buduje wieloaspektową, precyzyjną wypowiedź argumentacyjną; rozważa możliwe kontrargumenty i świadomie dobiera strategię przekonywania.

„Wszyscy od tego jesteście zawiśli, jaką nam przyszłość chcą zgotować bogi” – Król Edyp Sofoklesa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: geneza dramatu; sens i problematykę omawianego fragmentu utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów mitu.
Dobry	Analizuje działania Edypa w poszukiwaniu prawdy oraz stopniowe odkrywanie własnej tożsamości i winy.
Bardzo dobry	Interpretuje los Edypa w kontekście fatum, ironii tragicznej i ograniczeń ludzkiego poznania.
Celujący	Rozstrzyga, czy Edyp jest bardziej ofiarą przeznaczenia czy własnych decyzji, i uzasadnia stanowisko.

Czy niewiedza zwalnia z odpowiedzialności?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja dramatu; różnicę między symbolem a alegorią oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: ponadczasowość tragedii Sofoklesa – żywotność motywów i toposów w różnych tekstach kultury na przestrzeni wieków.
Dobry	Analizuje związek niewiedzy Edypa z odpowiedzialnością za popełnione czyny i ich konsekwencje.
Bardzo dobry	Interpretuje tragedię jako pytanie o granice ludzkiego poznania, winę niezawinioną i odpowiedzialność.

Celujący	Formułuje własną odpowiedź na pytanie, czy niewiedza może zwalniać z odpowiedzialności, odwołując się do Króla Edypa.
-----------------	---

Śladami tradycji teatralnych starożytnej Grecji

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: infografika dotycząca teatru; język teatru.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: pozaliterackie teksty kultury.
Dobry	Analizuje najważniejsze znaki teatru antycznego: przestrzeń, maskę, chór, aktora, ruch i słowo.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak organizacja teatru greckiego wpływała na sposób odbioru tragedii i komedii.
Celujący	Porównuje funkcjonowanie wybranego znaku teatralnego w teatrze antycznym i współczesnym.

ZR Rozważania o prapoczątku – Mit o powstaniu Rzymu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: podstawy teorii literatury; genealogia rodu Eneasza.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: interpretacja mitu założycielskiego.
Dobry	Analizuje mit założycielski Rzymu i rolę genealogii Eneasza w budowaniu wspólnotowej pamięci.
Bardzo dobry	Interpretuje opowieść o początkach Rzymu jako narzędzie uzasadniania tożsamości i wyjątkowości wspólnoty.
Celujący	Porównuje mit założycielski Rzymu z inną opowieścią o prapoczątku i wskazuje różnice w ich funkcji.

ZR Dlaczego Eneida Wergiliusza uważana jest za epopeję narodową? – o heroizmie Eneasza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja eposu; podobieństwa i różnice między omawianymi tekstami kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów utworu.
Dobry	Analizuje heroizm Eneasza, zwracając uwagę na jego obowiązek wobec bogów, rodziny i przyszłego Rzymu.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, dlaczego Eneida pełni funkcję epopei narodowej i jak łączy los bohatera z losem wspólnoty.

Celujący	Porównuje Eneasa z bohaterem eposu greckiego i ocenia różnice między ich modelami heroizmu.
-----------------	---

Horacjańska refleksja nad życiem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: epikureizm i stoicyzm, horacjanizm; interpretacja wybranych pieśni.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między symbolem a alegorią oraz ich funkcje.
Dobry	Analizuje w pieśniach Horacego połączenie epikureizmu, stoicyzmu i zasady złotego środka.
Bardzo dobry	Interpretuje motywy carpe diem i non omnis moriar jako dwa sposoby przewycięzania przemijania.
Celujący	Formułuje własną ocenę horacjańskiej recepty na dobre życie, odnosząc ją do współczesności.

Rodzaje związków frazeologicznych

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i nazywa: pojęcia: frazeologizm, związek stały, łączliwy i luźny; budowę, typy i funkcje związków frazeologicznych oraz ich użycie w języku; źródła frazeologizmów, m.in. Biblię, mitologię, historię i literaturę.
Dostateczny	Klasyfikuje związki frazeologiczne jako stałe, łączliwe lub luźne i rozpoznaje ich źródła: Biblię, mitologię, historię i literaturę.
Dobry	Analizuje znaczenie i funkcję frazeologizmów w konkretnych wypowiedziach oraz rozpoznaje modyfikacje związków stałych.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak pochodzenie frazeologizmu z Biblii, mitologii, historii lub literatury wpływa na jego współczesne znaczenie.
Celujący	Świadomie wykorzystuje i przekształca frazeologizmy, uzasadniając efekt znaczeniowy lub stylistyczny.

Powtórzenie wiadomości – antyk grecko-rzymski

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: wpływ antyku grecko-rzymskiego na literaturę, sztukę, filozofię i teatr późniejszych epok; mitologiczne wyobrażenia o powstaniu świata i bogów; najważniejsze nurty filozofii antycznej i ich propozycje dobrego życia.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.
Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.

Bardzo dobry	Tworzy samodzielną syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.
Celujący	Problematyzuje materiał dzieła i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.

Sprawdzian wiadomości – starożytność

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje najważniejsze pojęcia, teksty i problemy dzieła: wpływ antyku grecko-rzymskiego na literaturę, sztukę, filozofię i teatr późniejszych epok; mitologiczne wyobrażenia o powstaniu świata i bogów; najważniejsze nurty filozofii antycznej i ich propozycje dobrego życia.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i związki między nimi oraz poprawnie rozwiązuje typowe zadania z dzieła.
Dobry	Analizuje teksty i problemy dzieła, dobiera trafne przykłady i uzasadnia odpowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie interpretuje teksty, porównuje zjawiska i tworzy uporządkowaną syntezę materiału.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje materiał całego dzieła, funkcjonalnie łączy utwory, idee i konteksty oraz rozwiązuje zadania nietypowe.

ŚREDNIOWIECZE

Średniowiecze – wprowadzenie do epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe średniowiecza i jego miejsce w historii literatury; najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wpływ wieków średnich na późniejszą kulturę europejską.
Dobry	Analizuje związek teocentryzmu, feudalizmu, uniwersalizmu i anonimowości twórców z kulturą średniowiecza.
Bardzo dobry	Porównuje najważniejsze style, idee i wzorce średniowiecza oraz wskazuje ich miejsce w chronologii epoki.
Celujący	Ocenia wpływ średniowiecza na późniejszą kulturę europejską, odwołując się do konkretnych zjawisk.

Średniowieczne symbole

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: pozaliterackie teksty kultury; styl w architekturze i sztuce.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: średniowieczne symbole oraz ich religijne i kulturowe znaczenia.
Dobry	Analizuje znaczenie symboli obecnych w średniowiecznej architekturze i sztuce, łącząc formę dzieła z jego funkcją religijną.
Bardzo dobry	Interpretuje wybrane dzieło średniowieczne jako uporządkowany system znaków odsyłających do światopoglądu epoki.
Celujący	Porównuje symbolikę dwóch średniowiecznych tekstów kultury i wyjaśnia, jak różne środki służą podobnym treściom.

Jak napisać notatkę syntetyzującą?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje temat wspólny dla tekstów; wyszukuje najważniejsze informacje i według wzoru zestawia je w krótkiej notatce.
Dostateczny	Samodzielnie wskazuje stanowiska autorów, podobieństwa i różnice; zapisuje informacje zwięźle i własnymi słowami.
Dobry	Łączy informacje z różnych tekstów w logiczną syntezę; zachowuje rzeczowość, spójność i właściwe proporcje.
Bardzo dobry	Trafnie hierarchizuje treści, pokazuje relacje między stanowiskami autorów i redaguje zwięzłą, precyzyjną notatkę.
Celujący	Syntetyzuje teksty złożone problemowo, uchwytuje niuanse stanowisk i tworzy maksymalnie zwięzłą notatkę bez utraty istotnych informacji.

Kara i nagroda – Sąd Ostateczny Hansa Memlinga

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: odczytanie pozaliterackiego tekstu kultury – dekodowanie symboli wpisanych w obraz; wpływ kontekstu na odbiór różnych tekstów kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: geneza dzieła.
Dobry	Analizuje układ postaci i symboli w Sądzie Ostatecznym Memlinga, wskazując opozycje dobra i zła, kary i nagrody.
Bardzo dobry	Interpretuje obraz w kontekście średniowiecznych wyobrażeń eschatologicznych oraz moralnej funkcji sztuki.
Celujący	Porównuje wizję sądu ostatecznego Memlinga z innym przedstawieniem eschatologicznym i ocenia różnice w oddziaływaniu na odbiorcę.

Filozofia średniowiecza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: teocentryzm, augustynizm, tomizm; sens i problematykę omawianych fragmentów utworów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: argumentacja i metody dowodzenia średniowiecznych filozofów.
Dobry	Porównuje augustynizm i tomizm, zwracając uwagę na odmienne ujęcie relacji między ciałem, duszą, rozumem i wiarą.
Bardzo dobry	Analizuje sposób argumentowania średniowiecznych filozofów i wskazuje, jak ich poglądy odpowiadają na problem miejsca człowieka w świecie.
Celujący	Ocenia aktualność wybranego problemu filozofii średniowiecznej, zestawiając dwa odmienne stanowiska.

Średniowieczne wyobrażenia śmierci – Rozmowa mistrza Polikarpa ze Śmiercią

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; sens, problematykę i sposób ukształtowania omawianego utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje personifikację Śmierci w Rozmowie mistrza Polikarpa ze Śmiercią oraz elementy groteski, komizmu i dydaktyzmu.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw danse macabre i równości wszystkich wobec śmierci jako wyraz średniowiecznego światopoglądu.
Celujący	Porównuje obraz śmierci z utworu z inną realizacją motywu i ocenia, jak zmienia się jego funkcja.

Wizerunek śmierci w twórczości artystów innych epok

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: podobieństwa i różnice między omawianymi tekstami kultury.
Dobry	Porównuje sposoby przedstawiania śmierci w wybranych tekstach kultury różnych epok, zwracając uwagę na symbole i emocje.
Bardzo dobry	Interpretuje różnice między średniowieczną personifikacją śmierci a późniejszymi ujęciami tego motywu.
Celujący	Formułuje własny wniosek o zmienności kulturowych sposobów osławiania śmierci.

W kręgu ideałów – wizerunek rycerza w średniowieczu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; literatura parenetyczna.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje cechy średniowiecznego rycerza: honor, odwagę, wierność seniorowi i Bogu oraz gotowość do ofiary.
Bardzo dobry	Interpretuje Pieśń o Rolandzie jako tekst parenetyczny utrwalający wzorzec rycerza chrześcijańskiego.
Celujący	Ocenia uniwersalność średniowiecznego etosu rycerskiego i porównuje go z późniejszym modelem bohatera.

Miłość rycerska

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; interpretacja fragmentów romansu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: cechy, motywacje, wybory i postawy bohaterów utworu.
Dobry	Analizuje model miłości rycerskiej, wskazując idealizację damy, służbę, wierność i przeszkody stojące przed kochankami.
Bardzo dobry	Interpretuje miłość rycerską jako konwencję kulturową kształtującą zachowanie i język bohaterów.
Celujący	Porównuje średniowieczny model miłości z innym poznany wzorcem uczucia i ocenia najważniejszą różnicę.

Longinus Podbipięta jako rycerz doskonały

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentu utworu – sakralizacja i heroizacja bohatera; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia, w jaki sposób sakralizacja i heroizacja budują obraz Longinusa Podbipięty jako rycerza idealnego.
Dobry	Analizuje sposoby sakralizacji i heroizacji Longinusa Podbipięty oraz wskazuje cechy łączące go z rycerzem średniowiecznym.

Bardzo dobry	Interpretuje śmierć Podbięty jako element budowania wzorca bohatera wiernego wartościom i wspólnotie.
Celujący	Ocenia, czy Podbięty rzeczywiście realizuje ideał rycerza doskonałego, i uzasadnia stanowisko.

Bohater filmu Mela Gibsona nowym Rolandem?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: analiza i interpretacja pozaliterackiego tekstu kultury; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wskazuje podobieństwa między bohaterem filmu Mela Gibsona a Rolandem: odwagę, poświęcenie i wierność wartościom.
Dobry	Porównuje bohatera filmu Mela Gibsona z Rolandem, wskazując wspólne elementy heroizacji, poświęcenia i walki w obronie wartości.
Bardzo dobry	Analizuje, jak język filmu przekształca średniowieczny wzorzec rycerski na potrzeby współczesnego odbiorcy.
Celujący	Ocenia zasadność określenia bohatera filmu „nowym Rolandem”, przywołując konkretne podobieństwa i różnice.

Roczniki i kroniki polskie, czyli średniowieczna historiografia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: średniowieczna historiografia; porównanie literackich tekstów kultury – interpretacja utworów.
Dostateczny	Rozróżnia rocznik i kronikę oraz wyjaśnia, jak oba gatunki porządkują i wartościują wydarzenia historyczne.
Dobry	Analizuje cechy rocznika i kroniki oraz sposób łączenia faktów historycznych z oceną, legendą i intencją autora.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak średniowieczna historiografia buduje pamięć wspólnoty i kreuje obraz władców oraz wydarzeń.
Celujący	Porównuje dwa sposoby zapisywania historii i ocenia ich wiarygodność oraz funkcję.

Średniowieczny ideał władcy – Kronika polska Galla Anonima i Pieśń o Rolandzie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: podstawy teorii literatury; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: idealizacja, sakralizacja, heroizacja, manipulacja.

Dobry	Analizuje sposoby idealizacji, sakralizacji i heroizacji władcy w Kronice polskiej i Pieśni o Rolandzie.
Bardzo dobry	Porównuje cechy idealnego władcy i rycerza, wskazując wspólne wartości oraz różnice wynikające z pełnionej roli.
Celujący	Ocenia funkcję parenetycznego obrazu władcy w średniowiecznej kulturze politycznej.

Ideał średniowiecznego ascety na podstawie Legandy o świętym Aleksym

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; kompozycja opowieści hagiograficznej.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sens i problematykę omawianych fragmentów utworów.
Dobry	Analizuje kolejne etapy życia św. Aleksego oraz cechy hagiografii służące kreacji wzoru ascety.
Bardzo dobry	Interpretuje wyrzeczenie, ubóstwo i anonimowe cierpienie Aleksego jako realizację modelu vita contemplativa.
Celujący	Ocenia średniowieczny ideał ascezy z perspektywy wartości przedstawionych w Legendzie o świętym Aleksym.

ZR Szaleńcy boży – różne obrazy świętości w malarstwie i poezji

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: malarska realizacja psychomachii.
Dobry	Porównuje różne obrazy świętości w malarstwie i poezji, wskazując elementy ascezy, ekstazy, poświęcenia i duchowej walki.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw psychomachii jako obraz wewnętrznego konfliktu dobra i zła w człowieku.
Celujący	Formułuje własną definicję „szaleńca bożego” i ocenia, jakie kryteria świętości ujawniają omawiane teksty kultury.

Ars moriendi, czyli sztuka umierania

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens i problematykę omawianych fragmentów utworu; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: malarska realizacja psychomachii.

Dobry	Analizuje ars moriendi jako zbiór wyobrażeń i wskazówek dotyczących dobrego przygotowania do śmierci.
Bardzo dobry	Interpretuje psychomachię przy łożu umierającego jako obraz moralnego rozstrzygnięcia całego życia.
Celujący	Porównuje średniowieczną sztukę umierania ze współczesnym sposobem myślenia o śmierci i godności człowieka.

Porozmawiajmy o śmierci

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: postawy człowieka XXI wieku wobec śmierci.
Dostateczny	Wyjaśnia różnice między średniowiecznym i współczesnym sposobem myślenia o śmierci.
Dobry	Analizuje współczesne postawy wobec śmierci: unikanie tematu, lęk, osvajanie i potrzebę pamięci.
Bardzo dobry	Porównuje współczesne i średniowieczne sposoby mówienia o śmierci, wskazując różnice w języku i wartościach.
Celujący	Formułuje własne stanowisko na temat roli rozmowy o śmierci w życiu człowieka i kulturze.

Biedaczyna z Asyżu, czyli Kwiatki świętego Franciszka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens i problematykę omawianych fragmentów utworu; podstawy hagiografii.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: porównanie koncepcji świętości – vita pasiva i vita activa.
Dobry	Analizuje postawę św. Franciszka: ubóstwo, radość, pokorę, braterstwo ze stworzeniem i aktywne działanie.
Bardzo dobry	Porównuje franciszkański model świętości z ascetycznym wzorcem św. Aleksego, odwołując się do vita activa i vita contemplativa.
Celujący	Ocenia aktualność franciszkanizmu jako propozycji relacji człowieka z innymi ludźmi i naturą.

Kim jest osoba mówiąca w wierszu Jana Twardowskiego?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.

Dostateczny	Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu Jana Twardowskiego i określa jej stosunek do Boga, wiary oraz codzienności.
Dobry	Analizuje sposób kreowania osoby mówiącej w wierszu Jana Twardowskiego i jej stosunek do Boga, wiary lub codzienności.
Bardzo dobry	Interpretuje prostotę języka, ironię lub paradoks jako środki budujące współczesny obraz religijności.
Celujący	Porównuje podmiot liryczny wiersza Twardowskiego z bohaterem średniowiecznego tekstu religijnego.

Bogurodzica jako najstarsza polska pieśń religijna

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i nazywa: interpretacja najstarszej polskiej modlitwy; archaizm i archaizacja; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia znaczenie archaizmów i motywu deesis w Bogurodzicy oraz ich związek z funkcją modlitewną utworu.
Dobry	Analizuje archaizmy, paralelizmy, apostrofy i kompozycję Bogurodzicy oraz wyjaśnia ich funkcję modlitewną.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw deesis i pośrednictwo Maryi oraz Jana Chrzciciela w relacji człowieka z Chrystusem.
Celujący	Ocenia znaczenie Bogurodzicy jako tekstu religijnego, literackiego i historycznego polskiej kultury.

Co łączy Hymn Juliusza Słowackiego z Bogurodzicą?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sens i problematykę omawianych fragmentów utworu.
Dobry	Porównuje sytuację liryczną, adresata i sposób wyrażania uczuć w Bogurodzicy i Hymnie Juliusza Słowackiego.
Bardzo dobry	Interpretuje podobieństwa i różnice w obrazie relacji człowieka z Bogiem w obu utworach.
Celujący	Formułuje własny wniosek o trwałości i przemianach tradycji hymnicznej w literaturze polskiej.

Lament świętokrzyski przykładem średniowiecznego planktu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: alegoria i symbol; sens, problematykę i sposób ukształtowania omawianego utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: podstawy prozodii.
Dobry	Analizuje Lament świętokrzyski jako plankt: skargę Matki Boskiej, jej emocje i bezpośrednie zwroty do odbiorców.
Bardzo dobry	Interpretuje humanizację Maryi i motyw matczynego cierpienia jako źródło emocjonalnej siły utworu.
Celujący	Porównuje Lament świętokrzyski z inną realizacją motywu Stabat Mater i ocenia różnice w obrazowaniu cierpienia.

Stabat Mater czasów II wojny światowej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia, w jaki sposób motyw Stabat Mater zostaje przeniesiony z kontekstu religijnego w doświadczenie II wojny światowej.
Dobry	Analizuje sposób przekształcenia motywu Stabat Mater w tekście odnoszącym się do doświadczenia II wojny światowej.
Bardzo dobry	Interpretuje zestawienie cierpienia matki z doświadczeniem wojennym jako aktualizację średniowiecznego motywu.
Celujący	Porównuje średniowieczny i wojenny obraz matczynego cierpienia, wskazując elementy stałe i zmienne.

ZR Pochodzenie języka polskiego. Zmiany w języku polskim

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i nazywa: skutki procesu kształtowania się systemu gramatycznego we fleksji, fonetyce, składni; charakterystyka zmian w komunikacji językowej; pokrewieństwo języków.
Dostateczny	Wyjaśnia pokrewieństwo języków i rozpoznaje przykłady zmian fonetycznych, fleksyjnych oraz składniowych w dziejach polszczyzny.
Dobry	Analizuje przykłady zmian fonetycznych, fleksyjnych i składniowych zachodzących w dziejach polszczyzny.
Bardzo dobry	Wyjaśnia zależność między pokrewieństwem języków a wspólnym pochodzeniem oraz rozwojem systemu językowego.

Celujący	Na podstawie przykładów formułuje wnioski o mechanizmach zmian języka i ich wpływie na współczesną polszczyznę.
-----------------	---

Zabytki języka polskiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i nazywa: skutki procesu kształtowania się systemu gramatycznego we fleksji, fonetyce, składni; zabytki języka polskiego.
Dostateczny	Rozpoznaje najważniejsze zabytki języka polskiego i wskazuje w nich dawne cechy językowe.
Dobry	Analizuje wybrane zabytki języka polskiego, rozpoznając w nich dawne cechy fonetyczne, fleksyjne i leksykalne.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, co zabytki języka mówią o rozwoju polszczyzny i kulturze epoki, w której powstały.
Celujący	Porównuje dwa zabytki języka i formułuje wniosek o kierunku wybranej zmiany językowej.

ZR Literacka wizja zaświatów w Boskiej Komedii Dantego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: elementy tradycji literackiej i kulturowej i ich rola w budowaniu wartości uniwersalnych; znaczenie aluzji literackiej w interpretacji utworów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: eschatologia dawniej i dziś.
Dobry	Analizuje strukturę Dantejskich zaświatów oraz rolę symboli i alegorii w przedstawieniu drogi bohatera.
Bardzo dobry	Interpretuje wędrówkę przez piekło, czyściec i raj jako drogę poznania moralnego i duchowego.
Celujący	Porównuje wizję zaświatów Dantego z innym tekstem eschatologicznym i ocenia jej uniwersalne znaczenie.

ZR Jakie refleksje na temat życia i śmierci płyną z Wielkiego Testamentu Villona?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; sens i problematykę omawianych fragmentów utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: elementy tradycji literackiej i kulturowej i ich rola w budowaniu wartości uniwersalnych.
Dobry	Analizuje refleksje Villona o przemijaniu, śmierci, pamięci i wartości doczesnych doświadczeń.

Bardzo dobry	Interpretuje autoironię i motywy vanitas w Wielkim Testamencie jako sposób mówienia o własnym życiu.
Celujący	Porównuje stosunek Villona do śmierci z innym średniowiecznym ujęciem tego problemu.

Powtórzenie wiadomości – literatura i kultura średniowiecza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w średniowieczu; wzorce parenetyczne.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.
Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.
Bardzo dobry	Tworzy samodzielną syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.
Celujący	Problematyzuje materiał działu i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.

Sprawdzian wiadomości – średniowiecze

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje najważniejsze pojęcia, teksty i problemy działu: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w średniowieczu; wzorce parenetyczne.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i związki między nimi oraz poprawnie rozwiązuje typowe zadania z działu.
Dobry	Analizuje teksty i problemy działu, dobiera trafne przykłady i uzasadnia odpowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie interpretuje teksty, porównuje zjawiska i tworzy uporządkowaną syntezę materiału.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje materiał całego działu, funkcjonalnie łączy utwory, idee i konteksty oraz rozwiązuje zadania nietypowe.

RENEZANS

Antropocentryczny charakter renesansu – wprowadzenie do epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wpływ renesansu na późniejszą kulturę europejską.
Dobry	Analizuje związek humanizmu, antropocentryzmu, reformacji i odrodzenia antyku z przemianami kultury renesansu.
Bardzo dobry	Porównuje średniowieczny teocentryzm z renesansowym zainteresowaniem człowiekiem, jego godnością i możliwościami.
Celujący	Ocenia znaczenie antropocentryzmu dla rozwoju nowożytnej kultury europejskiej, odwołując się do konkretnych przykładów.

O ideach renesansu europejskiego – ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: streszczenie a parafraza.
Dostateczny	Wyjaśnia najważniejsze idee renesansu obecne w tekście: humanizm, antropocentryzm i odrodzenie tradycji antycznej.
Dobry	Analizuje sposób argumentowania w tekście o ideach renesansu; odróżnia informacje, opinie, przykłady i wnioski.
Bardzo dobry	Syntetyzuje informacje o humanizmie, odrodzeniu antyku i przemianach kultury, zachowując związki przyczynowo-skutkowe.
Celujący	Ocenia sposób przedstawienia renesansu w tekście źródłowym i formułuje własny wniosek o najważniejszej idei epoki.

Wizja człowieka w sztuce renesansu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury; wizja człowieka w malarstwie średniowiecznym i renesansowym.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: homocentryzm.
Dobry	Analizuje renesansowe przedstawienia człowieka: proporcje ciała, indywidualizację portretu i zainteresowanie doczesnością.
Bardzo dobry	Interpretuje homocentryzm i neoplatonizm jako idee wpływające na renesansową wizję piękna i godności człowieka.
Celujący	Porównuje średniowieczny i renesansowy obraz człowieka, wskazując zmianę hierarchii wartości.

Renesansowa koncepcja człowieka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; idea humanizmu renesansowego.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: antropocentryzm.
Dobry	Analizuje humanistyczną wizję człowieka jako istoty rozumnej, wolnej, twórczej i zdolnej do samodoskonalenia.
Bardzo dobry	Interpretuje antropocentryzm jako podstawę renesansowego obrazu miejsca człowieka w świecie.
Celujący	Ocenia aktualność renesansowego ideału człowieka, zestawiając go z inną koncepcją antropologiczną.

ZR Renesansowa koncepcja człowieka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: wartościujący charakter ironii (persyflaż); sens i problematykę omawianych fragmentów utworów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dobry	Analizuje ironię i persyflaż jako sposoby wartościowania człowieka i jego zachowań w omawianych tekstach.
Bardzo dobry	Interpretuje irenizm, tolerancję i humanizm jako elementy renesansowego modelu relacji między ludźmi.
Celujący	Formułuje własną ocenę renesansowej koncepcji człowieka, uwzględniając napięcie między ideałem a ludzkimi słabościami.

ZR Wizja idealnego państwa i systemu społecznego w Utopii Tomasza Morusa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; wpływ aluzji literackiej na interpretację dzieła.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje organizację społeczną i zasady życia w Utopii, wskazując ich związek z krytyką rzeczywistych stosunków społecznych.
Bardzo dobry	Interpretuje pojęcie utopii jako projekt idealnego państwa, który ujawnia również wartości i ograniczenia epoki.
Celujący	Ocenia, czy wizja Morusa daje się pogodzić z wolnością jednostki, i uzasadnia stanowisko.

ZR Czyń coś się podoba! – Gargantua i Pantagruel François Rabelais’go jako przykład literatury błazeńskiej wczesnego renesansu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: cechy konwencji literackiej; różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: prowokacyjny charakter groteski.
Dobry	Analizuje groteskę, komizm i literaturę błazeńską jako sposoby podważania autorytetów i społecznych konwencji.
Bardzo dobry	Interpretuje zasadę „Czyń coś się podoba!” w kontekście humanizmu, wolności i odpowiedzialności.
Celujący	Ocenia prowokacyjny charakter utworu Rabelais’go i wyjaśnia, czy groteska służy wyłącznie zabawie, czy także krytyce.

Kogo malował renesansowy artysta?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: infografika dotycząca renesansowego portretu; znaczenia słowa „galeria”.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wielowymiarowy antropocentryzm w portrecie.
Dobry	Analizuje renesansowy portret jako zapis indywidualności, pozycji społecznej i sposobu postrzegania człowieka.
Bardzo dobry	Porównuje portret renesansowy i współczesne selfie, wskazując podobieństwa i różnice w kreowaniu wizerunku.
Celujący	Ocenia, na ile obraz jednostki w portrecie renesansowym wynika z antropocentryzmu epoki.

Francesco Petrarca mistrzem sonetu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; eksplikacji literacka wybranych sonetów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: petrarkizm.
Dobry	Analizuje budowę sonetu Petrarki, sytuację liryczną oraz idealizację Laury i sprzeczności uczuć podmiotu.
Bardzo dobry	Interpretuje petrarkizm jako model poezji miłosnej oparty na idealizacji, tęsknocie i wewnętrznym konflikcie.
Celujący	Porównuje petrarkowski sposób mówienia o miłości z innym poznanym utworem i ocenia trwałość tej konwencji.

Romantyczne wyznanie miłosne w wierszu Adama Mickiewicza Do Laury

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: eksplikacji literacka wybranego utworu.
Dostateczny	Wskazuje w Do Laury elementy tradycji petrarkowskiej i romantyczne sposoby wyrażania uczucia.
Dobry	Analizuje sposób wyrażania miłości w Do Laury, zwracając uwagę na idealizację adresatki i język uczuć.
Bardzo dobry	Interpretuje dialog Mickiewicza z tradycją petrarkowską, wskazując kontynuacje i romantyczne przekształcenia konwencji.
Celujący	Porównuje Do Laury z sonetem Petrarki i formułuje wniosek o zmianie modelu liryki miłosnej.

Sokół Giovanniego Boccaccia przykładem noweli

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: prezentacja teorii sokoła; sens, problematykę i sposób ukształtowania omawianego utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia rolę motywu sokoła w kompozycji noweli oraz związek między wydarzeniami a pointą.
Dobry	Analizuje kompozycję Sokola oraz rolę tytułowego motywu w organizowaniu akcji i pointy noweli.
Bardzo dobry	Wyjaśnia „teorię sokoła” i pokazuje, jak jeden przedmiot łączy najważniejsze wydarzenia oraz znaczenia utworu.
Celujący	Ocenia, na czym polega mistrzostwo konstrukcji noweli Boccaccia, odwołując się do relacji między fabułą, motywem i zakończeniem.

Biografia renesansowego humanisty – Jan Kochanowski

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: biogram Jana Kochanowskiego.
Dostateczny	Łączy najważniejsze fakty z biografii Kochanowskiego z etapami jego twórczości i modelem renesansowego humanisty.
Dobry	Analizuje najważniejsze etapy biografii Jana Kochanowskiego i ich związek z jego edukacją, podróżami oraz twórczością.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, w jaki sposób życie Kochanowskiego realizuje model renesansowego humanisty i poety doctus.
Celujący	Ocenia znaczenie doświadczeń biograficznych Kochanowskiego dla różnorodności jego twórczości.

Szczęście według poety renesansu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wybranych pieśni; funkcje tekstu i ich związek z celem wypowiedzi.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: epikureizm, stoicyzm, humanizm.
Dobry	Analizuje w pieśniach Kochanowskiego połączenie stoicyzmu, epikureizmu i humanistycznej afirmacji życia.
Bardzo dobry	Interpretuje renesansowy model szczęścia jako równowagę między rozumem, umiarem, cnotą i korzystaniem z darów życia.
Celujący	Formułuje własną ocenę recepty Kochanowskiego na szczęście i odnosi ją do współczesnych wyborów człowieka.

Nadzieje i obawy człowieka renesansu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wybranych pieśni i psalmów; biblijną wizję stworzenia świata i człowieka.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: epikureizm, stoicyzm, humanizm.
Dobry	Analizuje w pieśniach i psalmach obrazy Boga, natury i losu człowieka oraz napięcie między ufnością a lękiem.
Bardzo dobry	Interpretuje stoicyzm i epikureizm jako sposoby radzenia sobie z niepewnością i zmiennością świata.
Celujący	Ocenia, na ile renesansowy optymizm Kochanowskiego uwzględnia doświadczenie zagrożenia, przemijania i zależności od losu.

Renesansowa koncepcja artysty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; renesansowy ideał twórcy (poeta doctus).
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje obraz poety doctus oraz przekonanie o trwałości sławy poetyckiej i wartości twórczości.
Bardzo dobry	Interpretuje renesansową koncepcję artysty jako twórcy świadomego własnego talentu, odpowiedzialności i miejsca w kulturze.

Celujący	Porównuje renesansowy model artysty z innym poznanym wzorcem twórcy i ocenia różnice.
-----------------	---

Motyw czarnoleski w poezji współczesnej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentu wiersza; funkcje tekstu i ich związek z celem wypowiedzi.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje sposób wykorzystania motywu Czarnolasu w poezji współczesnej i wskazuje elementy tradycji Kochanowskiego.
Bardzo dobry	Interpretuje Czarnolas jako symbol ładu, kultury, pamięci i poetyckiego dziedzictwa.
Celujący	Ocena, w jaki sposób współczesny poeta przekształca tradycję czarnoleską, nadając jej nowe znaczenie.

Teatrum mundi w poezji Jana z Czarnolasu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wybranych fraszek; humanista, humanizm.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje fraszki Kochanowskiego ukazujące świat jako teatr, ludzi jako aktorów, a życie jako zmienne widowisko.
Bardzo dobry	Interpretuje topos teatrum mundi w związku z humanistyczną refleksją nad pozorem, losem i rolami społecznymi.
Celujący	Porównuje renesansowe ujęcie świata-teatru z inną realizacją tego toposu i ocenia różnice.

Pochwała życia w smutku i radości

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza; aluzje, kontynuacje, nawiązania.
Dostateczny	Wyjaśnia, jak omawiany wiersz łączy doświadczenie smutku i radości oraz nawiązuje do renesansowej afirmacji życia.
Dobry	Analizuje sposób łączenia radości i smutku w omawianym wierszu oraz rolę nawiązań do tradycji renesansowej.
Bardzo dobry	Interpretuje pochwałę życia jako zgodę na jego zmienność i pełnię doświadczeń, także tych trudnych.

Celujący	Ocenia, jak współczesny tekst dialoguje z renesansowym ideałem harmonii i afirmacji życia.
-----------------	--

Dobre życie pocziwego ziemianina

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: dydaktyzm i literatura parenetyczna; analiza językowa fragmentu tekstu ojca literatury polskiej.
Dostateczny	Charakteryzuje wzorzec „człowieka pocziwego”: pracowitość, umiar, gospodarność i życie zgodne z rytmem natury.
Dobry	Analizuje model „człowieka pocziwego”: pracowitość, umiar, gospodarność, życie rodzinne i zgodę z rytmem natury.
Bardzo dobry	Interpretuje dydaktyczny charakter tekstu Reja jako próbę stworzenia wzorca dobrego życia ziemianina.
Celujący	Ocenia, które elementy parenetycznego modelu Reja mogą być uznane za uniwersalne, a które za historyczne.

Człowiek wobec harmonii natury

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentów pieśni; obrzędowość słowiańska.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje obraz natury i człowieka w pieśniach, zwracając uwagę na rytm pór roku, obrzędowość i poczucie ładu.
Bardzo dobry	Interpretuje harmonię natury jako element renesansowej wizji świata i podstawę ludzkiego poczucia bezpieczeństwa.
Celujący	Porównuje renesansową wizję natury z innym poznanym sposobem przedstawiania relacji człowiek–przyroda.

Żeńcy Szymona Szymonowica – sielanka czy antysielanka?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sens i problematykę omawianego fragmentu utworu; cechy sentencji i aforyzmu oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia, na czym polega różnica między sielanką a antysielanką i wskazuje elementy obu konwencji w Żeńcach.
Dobry	Analizuje obraz pracy chłopów i relacji społecznych w Żeńcach, wskazując elementy sielankowe i ich przełamanie.

Bardzo dobry	Interpretuje utwór jako antysielankę ujawniającą napięcie między idealizacją wsi a doświadczeniem ciężkiej pracy i zależności.
Celujący	Rozstrzyga, czy Żeńcy są bardziej sielanką czy krytyką konwencji sielankowej, i uzasadnia stanowisko.

Czy wieś zawsze jest przestrzenią arkadyjską?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: kreacja narratora i świata przedstawionego; cechy sentencji i aforyzmu oraz ich funkcje.
Dostateczny	Porównuje arkadyjski i nieidealizowany obraz wsi oraz wskazuje, jakie elementy świata przedstawionego budują każdy z nich.
Dobry	Analizuje sposób kreowania wsi jako przestrzeni ładu lub konfliktu oraz rolę narratora w wartościowaniu świata przedstawionego.
Bardzo dobry	Porównuje arkadyjski obraz wsi z jego antyidealizacją, wskazując przyczyny różnic między tekstami.
Celujący	Formułuje własny wniosek o funkcji motywu Arkadii w przedstawianiu życia wiejskiego.

Kryzys światopoglądowy ojca, poety i filozofa

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wybranych trenów; różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: stoicyzm, epikureizm.
Dobry	Analizuje kolejne etapy kryzysu światopoglądowego podmiotu Trenów: rozpacz, bunt, wątplenie i poszukiwanie ukojenia.
Bardzo dobry	Interpretuje załamanie stoickich i humanistycznych przekonań Kochanowskiego jako skutek osobistego doświadczenia śmierci Urszulki.
Celujący	Ocenia, czy cykl Trenów prowadzi do odbudowy wcześniejszego światopoglądu, czy do jego trwałej przemiany.

ZR Treny Jana Kochanowskiego jako cykl wzorowany na konwencji antycznej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wybranych trenów ZR 1.1.6; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia, jak Kochanowski wykorzystuje antyczną konwencję trenu w cyklu poświęconym Urszulce.

Dobry	Analizuje kompozycję cyklu Trenów oraz sposób wykorzystania antycznej konwencji funeralnej wobec śmierci dziecka.
Bardzo dobry	Interpretuje przemianę podmiotu na przestrzeni cyklu: od pochwały zmarłej przez rozpacz i kryzys do próby odzyskania równowagi.
Celujący	Ocenia, w jaki sposób Kochanowski twórczo przekształca antyczną tradycję trenu.

Jak sercu powiedzieć: nie płacz. Dialog Władysława Broniewskiego z Trenami

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: rozpoznawanie sposobów kreowania sytuacji lirycznej; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wskazuje najważniejsze aluzje do Trenów Kochanowskiego w wierszu Broniewskiego i wyjaśnia ich funkcję.
Dobry	Analizuje aluzje do Trenów Kochanowskiego w wierszu Broniewskiego oraz podobieństwa w sposobie przedstawiania żałoby.
Bardzo dobry	Interpretuje dialog między tekstami jako świadectwo ciągłości literackiego języka cierpienia po stracie dziecka.
Celujący	Porównuje obie wizje żałoby i formułuje wniosek o roli tradycji literackiej w wyrażaniu osobistego bólu.

Retoryka i poezja w służbie obywatelskiej cnoty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; poezja tyrtejska.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: poezja apelatywna.
Dobry	Analizuje poezję tyrtejską i apelatywną jako formę perswazji obywatelskiej; wskazuje wezwania, argumenty i wartości wspólnotowe.
Bardzo dobry	Interpretuje związek retoryki z poezją jako narzędzie kształtowania postaw obywatelskich i odpowiedzialności za państwo.
Celujący	Ocenia skuteczność poetyckiej perswazji obywatelskiej, odwołując się do konkretnych środków językowych.

Odprawa posłów greckich Jana Kochanowskiego – pierwsza polska tragedia humanistyczna

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; okoliczności powstania utworu i ich związek z jego problematyką.
Dostateczny	Wyjaśnia związek Odprawy posłów greckich z tragedią antyczną oraz sytuacją polityczną Polski renesansowej.

Dobry	Analizuje związki Odprawy posłów greckich z tragedią antyczną oraz historycznym kontekstem Polski renesansowej.
Bardzo dobry	Interpretuje humanistyczny charakter tragedii poprzez problem odpowiedzialności obywatela i władzy za dobro wspólne.
Celujący	Ocenia znaczenie wykorzystania antycznego mitu do komentowania problemów współczesnych Kochanowskiemu.

Konflikt racji w Odprawie posłów greckich

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: retoryka a erystyka; różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sens i problematykę omawianych fragmentów utworu.
Dobry	Analizuje racje Antenora, Aleksandra i innych bohaterów oraz sposoby argumentowania w sporze o wydanie Heleny.
Bardzo dobry	Wyjaśnia różnicę między retoryką a erystyką i wskazuje, jak manipulacja wpływa na wynik politycznej debaty.
Celujący	Ocenia, czy konflikt w Odprawie wynika bardziej z różnicy racji czy z przewagi prywatnego interesu nad dobrem wspólnym.

Troska o losy państwa w Odprawie posłów greckich Jana Kochanowskiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentów dramatu; podstawy językoznawstwa.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje krytykę egoizmu, przekupstwa i braku odpowiedzialności elit w Odprawie posłów greckich.
Bardzo dobry	Interpretuje troskę o państwo jako centralny wymiar obywatelskiego przesłania tragedii.
Celujący	Formułuje własną ocenę aktualności diagnozy Kochanowskiego dotyczącej jakości życia publicznego.

Wyszło na moje. Czy można mówić o triumfie Kasandry?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja fragmentu dramatu i wiersza; retoryka a erystyka.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje postać Kasandry jako bohaterki, która rozpoznaje prawdę, lecz nie potrafi przekonać wspólnoty.
Bardzo dobry	Interpretuje jej prorocstwo jako ostrzeżenie przed lekceważeniem racjonalnych argumentów i odpowiedzialności za przyszłość.
Celujący	Rozstrzyga, czy spełnienie przepowiedni oznacza „triumf” Kasandry, i uzasadnia odpowiedź.

ZR Renesansowa hagiografia. Żywoty świętych Piotra Skargi

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: podstawy hagiografii; sens i problematykę omawianego fragmentu utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: pojęcie stylu; arcydzieło a kicz.
Dobry	Analizuje cechy renesansowej hagiografii w Żywotach świętych oraz sposób kreowania bohatera jako wzoru postępowania.
Bardzo dobry	Interpretuje styl Skargi w związku z perswazją religijną i funkcją parenetyczną tekstu.
Celujący	Porównuje renesansowy model świętości z wybranym średniowiecznym wzorcem hagiograficznym.

Szekspir i teatr elżbietański

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: wpływ starożytnego teatru greckiego na teatr średniowieczny i elżbietański; infografika dotycząca teatru elżbietańskiego.
Dostateczny	Wyjaśnia najważniejsze cechy teatru elżbietańskiego i różnice wobec teatru antycznego.
Dobry	Analizuje organizację teatru elżbietańskiego, sposób gry aktorów i relację sceny z publicznością.
Bardzo dobry	Porównuje teatr elżbietański z antycznym, wskazując różnice w budowie dramatu, przestrzeni i zasadach kompozycji.
Celujący	Ocenia, jak warunki teatru elżbietańskiego wpłynęły na sposób konstruowania dramatów Szekspira.

Historia i fikcja w Makbecie – o genezie utworu Williama Szekspira

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: geneza powstania dramatu; sens, problematykę i sposób ukształtowania omawianego utworu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje relację między historycznymi źródłami Makbeta a fikcją Szekspira i wskazuje funkcję przekształceń materiału historycznego.
Bardzo dobry	Interpretuje genezę dramatu w związku z zainteresowaniem władzą, przepowiednią i legitymizacją panowania.
Celujący	Ocenia, dlaczego dramatopisarz modyfikuje historię i jak wpływa to na uniwersalny sens tragedii.

I tylko to jest we mnie, czego nie ma – o roli wyobraźni w życiu tytułowego bohatera tragedii Szekspira

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii; różnicę między perswazją a manipulacją oraz ich językowe wykładniki.
Dostateczny	Wyjaśnia rolę wyobraźni Makbeta i wskazuje, jak wizje oraz lęki wpływają na jego decyzje.
Dobry	Analizuje rolę wyobraźni Makbeta: wizje, lęki i obrazy, które poprzedzają lub komentują jego zbrodnicze decyzje.
Bardzo dobry	Interpretuje napięcie między tym, co realne, a tym, co wyobrażone, jako obraz narastającego konfliktu wewnętrznego bohatera.
Celujący	Ocenia, czy wyobraźnia Makbeta powstrzymuje go przed zbrodnią, czy staje się częścią mechanizmu prowadzącego do niej.

Makbet – studium zbrodni

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii; charakterystyka różnorodnych zjawisk występujących w tekstach.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między perswazją a manipulacją oraz ich językowe wykładniki.
Dobry	Analizuje kolejne etapy przemiany Makbeta od lojalnego rycerza do zbrodniarza i tyrana.
Bardzo dobry	Interpretuje rolę Lady Makbet, przepowiedni i własnych ambicji bohatera w uruchomieniu mechanizmu zbrodni.

Celujący	Ocenia stopień odpowiedzialności Makbeta za własny upadek, rozróżniając wpływ innych od świadomego wyboru.
-----------------	--

Do czego może doprowadzić żądza władzy? – studium zbrodni w Makbecie Williama Szekspira

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii; obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między manipulacją a perswazją oraz ich językowe wykładniki.
Dobry	Analizuje, jak żądza władzy prowadzi Makbeta do kolejnych zbrodni, izolacji, lęku i utraty moralnych granic.
Bardzo dobry	Interpretuje manipulację Lady Makbet i samousprawiedliwienia bohatera jako mechanizmy ułatwiające przekroczenie norm.
Celujący	Formułuje własną tezę o tym, co jest główną przyczyną katastrofy Makbeta: ambicja, lęk, wpływ innych czy decyzja.

Na czym polega uniwersalny charakter Makbeta Williama Szekspira?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: uniwersalizm Makbeta; problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej.
Dobry	Analizuje uniwersalne motywy Makbeta: ambicję, władzę, winę, sumienie, zbrodnię i odpowiedzialność.
Bardzo dobry	Interpretuje tragedię jako studium mechanizmu przekraczania norm moralnych i konsekwencji wyborów człowieka.
Celujący	Ocenia aktualność Makbeta, wskazując problem dramatu, który pozostaje czytelny niezależnie od epoki.

ZR Hamlet – o źródłach dramatu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: okoliczności powstania utworu i ich związek z jego problematyką; problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii.
Dostateczny	Wyjaśnia, jak tradycja tragedii zemsty i wcześniejsze opowieści o Hamlecie zostały wykorzystane przez Szekspira.
Dobry	Analizuje źródła Hamleta i wskazuje, jak Szekspir przekształca motyw zemsty oraz materiał wcześniejszych opowieści.

Bardzo dobry	Wyjaśnia związek genezy dramatu z jego konstrukcją: tajemnicą zbrodni, obowiązkiem zemsty i konfliktem wewnętrznym bohatera.
Celujący	Ocenia, jak wykorzystanie tradycji tragedii zemsty służy pogłębieniu problematyki Hamleta.

ZR Hamlet wobec świata i siebie. Co to znaczy: hamletyzować?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii; Hamlet jako figura ponadczasowego bohatera.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: hamletyzm.
Dobry	Analizuje wahania Hamleta, jego skłonność do refleksji, autokrytycyzm i trudność przejścia od myśli do działania.
Bardzo dobry	Interpretuje hamletyzm jako postawę wynikającą z nadmiaru świadomości, niepewności poznawczej i konfliktu wartości.
Celujący	Ocenia, czy hamletyzm jest słabością, przejawem odpowiedzialności czy formą sprzeciwu wobec uproszczonych decyzji.

ZR Hamlet i inni

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: hamletyzm; problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii.
Dostateczny	Wskazuje cechy Hamleta powracające w późniejszych bohaterach literackich: refleksyjność, wahanie i konflikt między myślą a działaniem.
Dobry	Porównuje Hamleta z innymi bohaterami literackimi doświadczającymi konfliktu między refleksją, obowiązkiem i działaniem.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, które cechy Hamleta tworzą ponadczasowy model bohatera rozdartego między świadomością a koniecznością wyboru.
Celujący	Formułuje własny wniosek o żywotności modelu hamletycznego w późniejszej kulturze.

ZR Być albo nie być – wciąż aktualne pytanie Hamleta o sens życia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: hamletyzm; problematykę, konflikt i konstrukcję omawianej tragedii.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.

Dobry	Analizuje monolog „Być albo nie być” jako rozważanie o cierpieniu, śmierci, lęku przed nieznanym i wartości życia.
Bardzo dobry	Interpretuje pytanie Hamleta jako konflikt między pragnieniem uwolnienia się od cierpienia a niepewnością dotyczącą śmierci.
Celujący	Formułuje własną odpowiedź na problem sensu życia postawiony w monologu i uzasadnia ją w odniesieniu do tekstu.

ZR Tren Fortynbrasa Zbigniewa Herberta jako aluzja literacka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza; aluzja literacka.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wiersz wobec dramatu: epilog, dialog, reinterpretacja.
Dobry	Analizuje aluzje do Hamleta w Trenie Fortynbrasa oraz sposób zestawienia postaw Hamleta i Fortynbrasa.
Bardzo dobry	Interpretuje wiersz Herberta jako reinterpretację dramatu: dialog z nieobecnym bohaterem i spór dwóch modeli działania.
Celujący	Ocenia, jak aluzja literacka zmienia znaczenie postaci Hamleta i Fortynbrasa w wierszu.

Hamlet z wizytą w stocznii – H. Jana Klaty

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: znaki teatralne i ich znaczenie w teatrze.
Dostateczny	Rozpoznaje najważniejsze znaki teatralne w H. Jana Klaty i wyjaśnia ich związek ze współczesnym kontekstem inscenizacji.
Dobry	Analizuje znaki teatralne w H. Jana Klaty: przestrzeń stocznii, rekwizyty, ruch, dźwięk i współczesny kontekst inscenizacji.
Bardzo dobry	Interpretuje przeniesienie Hamleta do polskiej przestrzeni historycznej jako sposób aktualizacji problemów dramatu.
Celujący	Ocenia, czy współczesna inscenizacja poszerza sens Hamleta, czy narzuca mu zbyt konkretny kontekst.

Renesans – powtórzenie wiadomości o epoce.

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w renesansie; wpływ renesansu na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.

Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.
Bardzo dobry	Tworzy samodzielną syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.
Celujący	Problematyzuje materiał dzieła i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.

Sprawdzian wiadomości – renesans

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje najważniejsze pojęcia, teksty i problemy dzieła: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i topoty obecne w renesansie; wpływ renesansu na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i związki między nimi oraz poprawnie rozwiązuje typowe zadania z dzieła.
Dobry	Analizuje teksty i problemy dzieła, dobiera trafne przykłady i uzasadnia odpowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie interpretuje teksty, porównuje zjawiska i tworzy uporządkowaną syntezę materiału.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje materiał całego dzieła, funkcjonalnie łączy utwory, idee i konteksty oraz rozwiązuje zadania nietypowe.

BAROK

Barok epoką kontrastów – wprowadzenie do epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: barok – epoka przeciwieństw.
Dobry	Analizuje kontrasty barokowej kultury: rozum i wiara, zmysłowość i duchowość, przepych i świadomość przemijania.
Bardzo dobry	Porównuje najważniejsze zjawiska literatury i sztuki baroku, wskazując wspólne cechy światopoglądu epoki.
Celujący	Ocenia, dlaczego kontrast stał się jednym z najważniejszych sposobów opisywania barokowego doświadczenia człowieka.

O sztuce, literaturze i kulturze baroku – ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: źródła inspiracji dla kultury baroku,; zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi.
Dostateczny	Porządkuje informacje o źródłach inspiracji baroku oraz wyjaśnia, jak niejednoznaczność staje się cechą sztuki i literatury epoki.
Dobry	Analizuje tekst o sztuce i kulturze baroku, oddzielając informacje główne od przykładów oraz rozpoznając źródła niejednoznaczności wypowiedzi.
Bardzo dobry	Syntetyzuje informacje o najważniejszych inspiracjach baroku i wyjaśnia ich związek z literaturą oraz sztuką.
Celujący	Formułuje własny wniosek o tym, co najmocniej wyróżnia barok na tle renesansu.

Sztuka baroku wyrazem zainteresowań i fascynacji człowieka z przełomu XVI wieku i XVII

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; dekodowanie pozaliterackich tekstów kultury.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: ikonografia śmierci w XVII w.
Dobry	Analizuje barokową ikonografię śmierci oraz związki sztuki z zainteresowaniem ciałem, anatomią i przemijaniem.
Bardzo dobry	Interpretuje teatr anatomiczny i przedstawienia śmierci jako świadectwo jednoczesnej fascynacji poznaniem i świadomości kruchości życia.
Celujący	Ocenia, jak barokowa sztuka łączy ciekawość świata z lękiem przed przemijaniem.

ZR Między rozumem a wiarą. O filozofii Kartezjusza i Pascala

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: wpływ głównych prądów filozoficznych na kulturę epoki; apologia rozumu i możliwości poznawczych człowieka na przestrzeni wieków.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe różnice między racjonalizmem Kartezjusza a refleksją Pascala nad ograniczeniami ludzkiego rozumu.
Dobry	Porównuje racjonalizm Kartezjusza z refleksją Pascala nad ograniczeniami rozumu i potrzebą wiary.
Bardzo dobry	Interpretuje napięcie między rozumem a wiarą jako jeden z podstawowych problemów barokowej filozofii człowieka.
Celujący	Formułuje własne stanowisko w sporze o granice ludzkiego poznania, odwołując się do Kartezjusza i Pascala.

Motyw przemijania w poezji barokowej

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: poezja metafizyczna; problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dobry	Analizuje obrazy czasu, śmierci i nietrwałości w poezji barokowej oraz środki podkreślające gwałtowność przemijania.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw vanitas jako źródło refleksji nad wartością życia, ciała, dóbr i ludzkich osiągnięć.
Celujący	Porównuje dwa barokowe sposoby mówienia o przemijaniu i ocenia różnice w ich przesłaniu.

Motywy wanitatywne we współczesnej sztuce i poezji

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja sonetu; różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: przedstawienie własnych zainteresowań i osiągnięć w formie projektu.
Dobry	Analizuje współczesne realizacje motywu vanitas i wskazuje elementy nawiązujące do barokowej symboliki przemijania.
Bardzo dobry	Interpretuje przekształcenie motywów wanitatywnych w nowych kontekstach kulturowych i artystycznych.
Celujący	Ocenia, czy motyw vanitas zachowuje współcześnie ten sam sens co w baroku, i uzasadnia odpowiedź.

ZR Sztuka czy kicz? Poezja księdza Baki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: dzieło kultury wysokiej a tekst kultury popularnej; obiektywne kryteria oceny wartości sztuki; interpretacja wybranych wierszy.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje język, obrazowanie i celowe naruszanie norm estetycznych w wybranych wierszach księdza Baki.
Bardzo dobry	Interpretuje prowokacyjność tej poezji w kontekście barokowego zainteresowania śmiercią, makabrą i moralizowaniem.

Celujący	Ocenia, czy twórczość Baki można uznać za sztukę wartościową mimo cech uznawanych za kiczowate.
-----------------	---

ZR W obronie księdza Baki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: kryteria oceny wartości sztuki.
Dostateczny	Wyjaśnia, że ocena poezji księdza Baki zależy od przyjętych kryteriów estetycznych i znajomości konwencji barokowej.
Dobry	Buduje argumenty w obronie wartości poezji księdza Baki, odwołując się do jej języka, funkcji i konwencji epoki.
Bardzo dobry	Porównuje różne kryteria wartościowania sztuki i pokazuje, jak zmieniają one ocenę tych samych tekstów.
Celujący	Formułuje własne kryteria oceny dzieła i stosuje je konsekwentnie do poezji Baki.

Poezja barokowego konceptu – Jan Andrzej Morsztyn, Daniel Naborowski

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: marinizm.
Dobry	Analizuje koncept, paradoks, kontrast i zaskakujące porównania w poezji Morsztyna i Naborowskiego.
Bardzo dobry	Interpretuje marinizm i konceptyzm jako sposoby budowania efektu intelektualnego zaskoczenia odbiorcy.
Celujący	Porównuje dwa różne koncepty poetyckie i ocenia, jak forma wpływa na sens utworu.

Motyw zakochanego i trupa w wierszu Stanisława Grochowiaka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach; estetyka barokowa.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje zestawienie zakochanego i trupa w wierszu Grochowiaka oraz jego związek z barokową estetyką kontrastu i makabry.
Bardzo dobry	Interpretuje współczesne przetworzenie barokowego motywu jako dialog z dawną konwencją miłosną i wanitatywną.

Celujący	Ocenia, co zmienia się w sensie motywu po przeniesieniu go do poezji współczesnej.
-----------------	--

Jak stworzyć precyzyjną definicję?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje, czym jest definicja; wskazuje pojęcie definiowane i jego podstawowe cechy; tworzy prostą definicję według wzoru.
Dostateczny	Buduje definicję przez podanie kategorii nadrzędnej i cech odróżniających; unika błędnego koła i niejasności.
Dobry	Formułuje definicje równościowe i opisowe odpowiednie do celu; dba o jednoznaczność oraz poprawność językową.
Bardzo dobry	Ocenia zakres i precyzję definicji, rozpoznaje definicje za szerokie, za wąskie lub nieadekwatne i poprawia je.
Celujący	Samodzielnie dobiera typ definicji do pojęcia i sytuacji komunikacyjnej oraz uzasadnia przyjęte kryteria definiowania.

Sarmatyzm jako swojski nurt w polskiej kulturze baroku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: sarmatyzm; interpretacja wybranych utworów.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: rodzaje zapożyczeń i sposób ich funkcjonowania w polszczyźnie (makaronizmy, latynizmy).
Dobry	Analizuje najważniejsze cechy sarmatyzmu: etos szlachecki, religijność, przywiązanie do tradycji, obyczaj i język z makaronizmami.
Bardzo dobry	Interpretuje sarmatyzm jako zjawisko kulturowe łączące poczucie wspólnoty i wolności z ograniczeniami światopoglądowymi.
Celujący	Ocenia sarmatyzm jako element polskiego dziedzictwa, wskazując jego wartości i słabości.

Sarmatyzm wciąż żywy?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza.
Dostateczny	Wskazuje we współczesnym tekście elementy kojarzone z sarmatyzmem i wyjaśnia ich funkcję.
Dobry	Analizuje współczesny tekst podejmujący motyw sarmatyzmu i rozpoznaje w nim cechy dawnej mentalności lub jej stereotypu.
Bardzo dobry	Interpretuje obecność sarmackich wzorców we współczesności jako świadectwo trwałości określonych postaw i mitów kulturowych.

Celujący	Formułuje własną ocenę tezy, że sarmatyzm jest wciąż żywy w polskiej kulturze.
-----------------	--

Co i dlaczego polszczyzna „pożyczała” z innych języków? – zapożyczenia językowe

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i nazywa: historia zapożyczeń; podział zapożyczeń ze względu na pochodzenie; podział zapożyczeń ze względu na przedmiot zapożyczenia.
Dostateczny	Klasyfikuje zapożyczenia ze względu na pochodzenie i przedmiot zapożyczenia oraz podaje przykłady ich funkcjonowania w polszczyźnie.
Dobry	Analizuje zapożyczenia pod względem pochodzenia i typu oraz rozpoznaje ich przystosowanie do polskiego systemu językowego.
Bardzo dobry	Wyjaśnia historyczne i kulturowe przyczyny napływu zapożyczeń do polszczyzny w różnych epokach.
Celujący	Ocenia funkcjonalność wybranych zapożyczeń i uzasadnia, kiedy wzbogacają język, a kiedy są zbędne.

Troska o losy ojczyzny w poezji Wacława Potockiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach; tyrteizm.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: sarmatyzm i sarmackość.
Dobry	Analizuje krytykę wad szlachty i troskę o państwo w poezji Potockiego, wskazując elementy tyrteizmu i sarmackiej perspektywy.
Bardzo dobry	Interpretuje napięcie między przywiązaniem poety do sarmackiej wspólnoty a jego krytyką jej zachowań.
Celujący	Ocenia aktualność obywatelskiego przesłania Potockiego i uzasadnia odpowiedź przykładami.

Malarskie inspiracje w filmie Petera Webbera Dziewczyna z perłą

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: tropy interpretacyjne w malarstwie Vermeera; malarskość filmu.
Dostateczny	Wskazuje podobieństwa między kadrami filmu Dziewczyna z perłą a malarstwem Vermeera w kompozycji, świetle i kolorystyce.
Dobry	Analizuje kadry filmu Dziewczyna z perłą pod kątem kompozycji, światła, koloru i stylizacji na malarstwo Vermeera.
Bardzo dobry	Interpretuje malarskość filmu jako sposób budowania świata przedstawionego i atmosfery XVII-wiecznej Holandii.

Celujący	Porównuje wybrany kadr z obrazem Vermeera i ocenia, jak film twórczo wykorzystuje język malarstwa.
-----------------	--

Podsumowanie wiadomości dotyczących baroku

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w baroku; wpływ baroku na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.
Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.
Bardzo dobry	Tworzy samodzielnie syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.
Celujący	Problematyzuje materiał działu i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.

Sprawdzian wiadomości – barok

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje najważniejsze pojęcia, teksty i problemy działu: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w baroku; wpływ baroku na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i związki między nimi oraz poprawnie rozwiązuje typowe zadania z działu.
Dobry	Analizuje teksty i problemy działu, dobiera trafne przykłady i uzasadnia odpowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie interpretuje teksty, porównuje zjawiska i tworzy uporządkowaną syntezę materiału.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje materiał całego działu, funkcjonalnie łączy utwory, idee i konteksty oraz rozwiązuje zadania nietypowe.

OŚWIECENIE

Idee i postulaty oświeceniowej Europy – wprowadzenie do epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; charakterystyka głównych prądów filozoficznych oraz ich wpływ na kulturę epoki.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki.

Dobry	Analizuje podstawowe idee oświecenia: racjonalizm, empiryzm, krytycyzm, reformę edukacji i przekonanie o możliwości postępu.
Bardzo dobry	Porównuje oświeceniowe ideały rozumu, użyteczności i tolerancji z wcześniejszymi modelami kultury.
Celujący	Ocenia, które postulaty oświecenia najmocniej wpłynęły na nowoczesne społeczeństwo i kulturę.

Polska w dobie oświecenia – ćwiczymy czytanie ze zrozumieniem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; funkcje polskiej literatury w oświeceniu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: doskonalenie czytania ze zrozumieniem.
Dobry	Analizuje tekst o polskim oświeceniu, wyodrębniając informacje o reformach, instytucjach i funkcjach literatury.
Bardzo dobry	Syntetyzuje wiadomości o specyfice polskiego oświecenia i łączy je z sytuacją polityczną kraju.
Celujący	Formułuje własny wniosek o roli literatury i edukacji w programie naprawy Rzeczypospolitej.

Jak napisać notatkę encyklopedyczną?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje cechy notatki encyklopedycznej: rzeczowość, zwięzłość, neutralność i uporządkowanie informacji; tworzy prosty zapis według wzoru.
Dostateczny	Wybiera informacje definicyjne i najważniejsze fakty; porządkuje je logicznie i zapisuje bez ocen oraz dygresji.
Dobry	Tworzy samodzielną, spójną notatkę z poprawną terminologią, właściwą hierarchią informacji i przejrzystą kompozycją.
Bardzo dobry	Precyzyjnie syntetyzuje informacje z kilku źródeł i redaguje tekst zgodny ze stylem encyklopedycznym.
Celujący	Tworzy wzorcową notatkę encyklopedyczną, świadomie selekcjonując informacje i dostosowując stopień szczegółowości do odbiorcy i celu.

Sztuka oświecenia w służbie idei oświeceniowych

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; konsekwencje oświeceniowej apoteozy rozumu.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wieloznaczność nazwy epoki i jej ideałów.

Dobry	Analizuje cechy sztuki oświecenia i wskazuje, w jaki sposób klasycyzm podporządkowuje formę zasadom ładu, rozumu i harmonii.
Bardzo dobry	Interpretuje dzieło oświeceniowe jako narzędzie propagowania określonych idei społecznych i estetycznych.
Celujący	Porównuje funkcję sztuki oświecenia z rolą sztuki innej epoki i ocenia najważniejszą różnicę.

ZR Poznawcze aspiracje wieku oświecenia – filozoficzne założenia epoki

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: charakterystyka głównych prądów filozoficznych oraz ich wpływ na kulturę epoki (racjonalizm, empiryzm).
Dostateczny	Wyjaśnia różnicę między racjonalizmem a empiryzmem jako odmiennymi teoriami źródeł ludzkiej wiedzy.
Dobry	Porównuje racjonalizm i empiryzm jako dwa sposoby wyjaśniania źródeł wiedzy i możliwości ludzkiego poznania.
Bardzo dobry	Analizuje wpływ oświeceniowej filozofii na kult rozumu, nauki, doświadczenia i reform społecznych.
Celujący	Formułuje własną ocenę granic oświeceniowej wiary w poznawcze możliwości człowieka.

ZR Jaki jest ludzki rozum?

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza.
Dostateczny	Charakteryzuje obraz ludzkiego rozumu w omawianym wierszu, wskazując jego możliwości i ograniczenia.
Dobry	Analizuje obraz ludzkiego rozumu w omawianym utworze i wskazuje jego możliwości oraz ograniczenia.
Bardzo dobry	Interpretuje stosunek podmiotu do rozumu w kontekście oświeceniowej fascynacji poznaniem.
Celujący	Ocena, czy utwór bezwarunkowo ufa rozumowi, czy także ujawnia jego słabości.

Balon Adam Naruszewicza wielką pochwałą rozumu

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; interpretacja wiersza.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: klasycyzm.

Dobry	Analizuje Balon jako pochwałę ludzkiego rozumu, nauki, wynalazczości i przekraczania dotychczasowych granic.
Bardzo dobry	Interpretuje klasycystyczną formę oraz symboliczne znaczenie lotu balonem w kontekście idei postępu.
Celujący	Ocenia, czy entuzjazm Naruszewicza wobec rozumu ma charakter uniwersalny, czy przede wszystkim historyczny.

Skąpiec Moliera – wprowadzenie do lektury

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: geneza dramatu; streszczenie komedii.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: prezentacja uniwersalnych treści.
Dobry	Analizuje genezę Skąpca, podstawowy układ konfliktów oraz rolę Harpagona jako postaci organizującej akcję.
Bardzo dobry	Wyjaśnia uniwersalny charakter problemu skąpstwa i podporządkowania relacji międzyludzkich pieniądзом.
Celujący	Ocenia, dlaczego komedia Moliera pozostaje czytelna mimo historycznego kontekstu jej powstania.

Kim są bohaterowie Skąpca Moliera? Charakterystyka postaci

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: prezentacja portretu rodziny Harpagona; status społeczny bohaterów utworów dramatycznych na przestrzeni wieków.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: interpretacja dramatu.
Dobry	Analizuje relacje Harpagona z dziećmi, służbą i otoczeniem oraz wskazuje, jak skąpstwo wpływa na jego zachowanie.
Bardzo dobry	Porównuje bohaterów pod względem wartości, interesów i sposobu reagowania na tyranię Harpagona.
Celujący	Ocenia, czy Harpagon jest wyłącznie postacią komiczną, czy także źródłem realnego cierpienia innych.

Rodzaje komizmu w Skąpcu Moliera

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: komizm i jego źródło; interpretacja komedii.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: różnicę między manipulacją a perswazją oraz ich językowe wykładniki.

Dobry	Rozróżnia i analizuje komizm postaci, sytuacji, języka i charakteru w konkretnych scenach Skąpca.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak komizm odsłania wady Harpagona i demaskuje mechanizmy manipulacji oraz konflikt rodzinny.
Celujący	Ocenia, czy śmiech w Skąpcu przede wszystkim bawi, czy pełni funkcję krytyczną i wychowawczą.

„Bogaty skąpiec jest bogatym nędzarzem” – podsumowanie lektury

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja komedii; sposób kreowania świata przedstawionego; istota komizmu.
Dostateczny	Wyjaśnia paradoks „bogatego nędzarza” i pokazuje, jak skąpstwo Harpagona wpływa na jego relacje z innymi.
Dobry	Analizuje paradoks „bogatego nędzarza”, wskazując, jak posiadanie pieniędzy prowadzi Harpagona do emocjonalnego i moralnego ubóstwa.
Bardzo dobry	Interpretuje skąpstwo jako namiętność niszczącą relacje rodzinne, wolność innych i zdolność do szczęścia.
Celujący	Formułuje własną ocenę Harpagona jako bohatera komedii i człowieka, uwzględniając śmieszność oraz krzywdę, którą wyrządza.

„Satyra prawdę mówi...” – Satyry Ignacego Krasickiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; interpretacja wybranych satyr.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: parafraza, parodia a trawestacja.
Dobry	Analizuje wybrane satyry Krasickiego, wskazując ich adresata, ośmieszane wady, ironię i sposób budowania krytyki.
Bardzo dobry	Interpretuje satyrę jako gatunek łączący komizm z funkcją dydaktyczną i społeczną.
Celujący	Ocenia skuteczność ironii jako narzędzia krytyki obyczajów i zestawia ją z innym sposobem perswazji.

Mistrzostwa w narzekaniu Wojciecha Młynarskiego satyrą na współczesnego Polaka

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza; stylizacja i jej funkcja w tekście (potocyzm).
Dostateczny	Wyjaśnia funkcję potocyzmów, ironii i stylizacji w budowaniu satyrycznego obrazu współczesnego Polaka.

Dobry	Analizuje stylizację potoczną, ironię i mechanizm narzekania w tekście Młynarskiego jako współczesnej satyrze.
Bardzo dobry	Interpretuje obraz współczesnego Polaka w kontekście tradycji satyrycznego krytykowania wad narodowych.
Celujący	Porównuje tekst Młynarskiego z satyrą Krasickiego i ocenia, co zmieniło się w języku oraz przedmiocie krytyki.

Monachomachia Ignacego Krasickiego jako parodia eposu homeryckiego

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: poemat heroikomiczny jako parodia eposu; okoliczności powstania utworu i ich związek z jego problematyką.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: interpretacja poematu.
Dobry	Analizuje cechy poematu heroikomicznego i sposób parodiowania stylu eposu w Monachomachii.
Bardzo dobry	Interpretuje kontrast między podniosłą formą a błahym lub kompromitującym zachowaniem bohaterów jako źródło komizmu i krytyki.
Celujący	Ocenia, dlaczego Krasicki wykorzystuje parodię eposu do komentowania wad środowiska zakonnego.

Publicystyka oświeceniowa w służbie ojczyzny

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: analiza fragmentów dzieł publicystycznych; specyfika tekstów publicystycznych.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: funkcje tekstu i ich związek z celem wypowiedzi.
Dobry	Analizuje argumentację i środki perswazji w oświeceniowej publicystyce dotyczącej spraw państwa i społeczeństwa.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak tekst publicystyczny łączy funkcję informacyjną, perswazyjną i obywatelską.
Celujący	Ocenia skuteczność publicystyki jako narzędzia reformowania opinii publicznej w epoce oświecenia.

Liryka patriotyczna okresu oświecenia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach.

Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: obecność i przekształcenia motywów oraz toposów w różnych tekstach kultury.
Dobry	Analizuje patriotyczną sytuację liryczną, symbole i środki apelatywne w omawianych utworach.
Bardzo dobry	Interpretuje patriotyzm oświeceniowy jako postawę odpowiedzialności za wspólnotę i potrzebę reform państwa.
Celujący	Porównuje dwa sposoby wyrażania patriotyzmu i ocenia ich siłę perswazyjną.

Powrót pośła Juliana Ursyna Niemcewicza – informacje wstępne

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: rolę oświeceniowego teatru; geneza powstania komedii politycznej.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: usystematyzowanie informacji.
Dobry	Analizuje genezę Powrotu pośła oraz związek komedii z debatami politycznymi i rolą teatru oświeceniowego.
Bardzo dobry	Wyjaśnia, jak kontekst historyczny pomaga zrozumieć funkcję komedii politycznej.
Celujący	Ocenia, dlaczego Niemcewicz wykorzystał teatr do przedstawienia programu reform.

Powrót pośła Juliana Ursyna Niemcewicza jako komedia polityczna

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja komedii; funkcje komedii politycznej.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: oświeceniowe wzorce i antywzorce.
Dobry	Analizuje mechanizmy komedii politycznej w Powrocie pośła: konflikt poglądów, komizm, dialog i wyraziste typy postaci.
Bardzo dobry	Interpretuje utwór jako narzędzie propagowania oświeceniowego programu reform i krytyki przeciwnych postaw.
Celujący	Ocenia skuteczność połączenia komizmu z perswazją polityczną w utworze Niemcewicza.

Wzorce i antywzorce bohaterów w Powrocie posła Juliana Ursyna Niemcewicza

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja komedii; oświeceniowe wzorce i antywzorce.
Dostateczny	Charakteryzuje bohaterów Powrotu posła jako wzorce i antywzorce postaw obywatelskich oraz rodzinnych.
Dobry	Porównuje bohaterów Powrotu posła jako wzorce i antywzorce postaw obywatelskich, rodzinnych i politycznych.
Bardzo dobry	Analizuje, jak autor wartościuje postacie poprzez ich język, poglądy, zachowanie i relacje z innymi.
Celujący	Ocenia dydaktyczną funkcję tak wyrazistego podziału bohaterów na pozytywnych i negatywnych.

Rokoko – sztuka służąca zabawie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: różnicę między alegorią a symbolem oraz ich funkcje; charakterystyka stylu rokoko.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wpływ głównych prądów filozoficznych na kulturę epoki.
Dobry	Analizuje cechy rokoka: lekkość, dekoracyjność, zmysłowość, kameralność i tematykę zabawy.
Bardzo dobry	Interpretuje rokoko jako styl odmienny od dydaktycznego klasycyzmu, skoncentrowany na przyjemności i elegancji.
Celujący	Ocenia, czy sztuka służąca zabawie może równocześnie przekazywać ważne treści społeczne lub obyczajowe.

Rozrywka jako symbol władzy i wyzysku – Huśtawka Fragonarda

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: łączenie najważniejszych informacji w spójną całość; wybieranie informacji głównych i podrzędnych.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: dekodowanie pozaliterackiego tekstu kultury.
Dobry	Analizuje Huśtawkę Fragonarda, wskazując kompozycję, gesty, rekwizyty i relacje między postaciami.
Bardzo dobry	Interpretuje motyw rozrywki jako znak przywileju, władzy i nierówności społecznej.
Celujący	Ocenia, czy obraz przede wszystkim afirmuje rokokową zabawę, czy pozwala ją odczytać krytycznie.

ZR Powrót do natury zwany sentymentalizmem

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; interpretacja sentymentalnej powieści miłosnej.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: styl indywidualny a styl typowy.
Dobry	Analizuje cechy sentymentalizmu: kult uczucia, natury, prostoty, autentyczności i prywatnego doświadczenia.
Bardzo dobry	Interpretuje „powrót do natury” jako sprzeciw wobec nadmiernego racjonalizmu i sztuczności konwencji społecznych.
Celujący	Ocenia, na ile sentymentalny ideał naturalności rzeczywiście oznacza uwolnienie człowieka od konwencji.

Polski sentymentalizm i jego przedstawiciele: Franciszek Karpiński oraz Franciszek Dionizy Kniaźnin

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: ramy czasowe omawianej epoki i jej miejsce w historii literatury; problematykę, sytuację liryczną i środki wyrazu w omawianych lirykach.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: klasycyzm a sentymentalizm.
Dobry	Analizuje sytuację liryczną i język uczuć w utworach Karpińskiego i Kniaźnina oraz wskazuje ich związek z sentymentalizmem.
Bardzo dobry	Porównuje sentymentalizm z klasycyzmem, zwracając uwagę na odmienny stosunek do rozumu, uczucia, natury i stylu.
Celujący	Ocenia znaczenie polskiego sentymentalizmu jako alternatywy wobec dominującego modelu oświeceniowego.

Przemijają ludzie, przemijają konwencje

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: interpretacja wiersza.
Dostateczny	Wyjaśnia związek motywu przemijania ludzi z przemijaniem literackich i artystycznych konwencji.
Dobry	Analizuje w omawianym wierszu motyw przemijania ludzi i zmienności literackich konwencji.
Bardzo dobry	Interpretuje zestawienie losu człowieka i losu form artystycznych jako refleksję nad trwałością kultury.
Celujący	Formułuje własną ocenę, co w literaturze przemija szybciej: tematy, wartości czy sposoby ich wyrażania.

ZR Dwie wizje państwa – Ignacego Krasickiego i Woltera

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: analiza i interpretacja fragmentów utworów w kontekście dzieł Platona i Morusa.
Dostateczny	Wskazuje najważniejsze podobieństwa i różnice między wizjami państwa Krasickiego i Woltera.
Dobry	Porównuje wizje państwa u Krasickiego i Woltera, wskazując założenia społeczne, polityczne i wartości stojące za każdym projektem.
Bardzo dobry	Interpretuje obie wizje w kontekście tradycji utopii Platona i Morusa oraz oświeceniowej krytyki rzeczywistości.
Celujący	Ocenia mocne i słabe strony obu modeli państwa i wskazuje, który lepiej odpowiada potrzebom człowieka.

ZR Kandyd i jego współczesne odczytanie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i omawia: dekodowanie pozaliterackiego tekstu kultury; wartości uniwersalne i ich znaczenie.
Dostateczny	Wyjaśnia i charakteryzuje: wypowiedź argumentacyjna i uzasadnianie własnego stanowiska.
Dobry	Analizuje współczesne odczytanie Kandyda i rozpoznaje problemy uniwersalne obecne w dziele Woltera.
Bardzo dobry	Interpretuje zderzenie oświeceniowej satyry z nowym kontekstem kulturowym i wskazuje, które sensy pozostają aktualne.
Celujący	Ocenia, czy współczesna adaptacja zachowuje krytyczny charakter Kandyda, czy nadaje mu nowe znaczenia.

Podsumowanie wiadomości dotyczących oświecenia

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje i porządkuje podstawowe wiadomości: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w oświeceniu; wpływ oświecenia na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia związki między wskazanymi pojęciami, utworami i motywami.
Dobry	Hierarchizuje wiadomości i dobiera trafne przykłady z poznanych tekstów.
Bardzo dobry	Tworzy samodzielnie syntezę materiału i porównuje poznane zjawiska oraz sposoby ich ujęcia.

Celujący	Problematyzuje materiał dzieła i funkcjonalnie łączy utwory, idee, motywy i konteksty.
-----------------	--

Sprawdzian wiadomości – oświecenie

Ocena	Wymagania tematyczne – uczeń:
Niedostateczny	Nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.
Dopuszczający	Rozpoznaje najważniejsze pojęcia, teksty i problemy dzieła: najważniejsze idee, zjawiska, style i cechy epoki; najważniejsze motywy i toposy obecne w oświeceniu; wpływ oświecenia na późniejszą kulturę europejską.
Dostateczny	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i związki między nimi oraz poprawnie rozwiązuje typowe zadania z dzieła.
Dobry	Analizuje teksty i problemy dzieła, dobiera trafne przykłady i uzasadnia odpowiedzi.
Bardzo dobry	Samodzielnie interpretuje teksty, porównuje zjawiska i tworzy uporządkowaną syntezę materiału.
Celujący	Samodzielnie problematyzuje materiał całego dzieła, funkcjonalnie łączy utwory, idee i konteksty oraz rozwiązuje zadania nietypowe.